

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Gadolin

DE
ORIGINE MYRRHÆ CONTROVERSA

SPECIMEN PRIMUM:

QUOD

VENIA EXP. FAC. MED. UPS.

PRÆSIDE

ADAMO AFZELIO,

PHIL. ET MED. DOCT., MAT. MED. ET DIÆT. PROF. R. ET E. O.,
REG. ACAD. SCIENT. STOCKH., REG. SOC. SCIENT. UPS., CÆSAR.
ACAD. NAT. CURIOS. ERLANG., REG. SOC. LOND., ET REG.
SOC. LINN. LOND. MEMBRO,

P. P.

DANIEL MALMBERG

A SACRIS, STIP. MED. THEOL. GESTR. HELSINGUE.

IN AUDIT. MEDICO DIE XXVIII FEBR. MDCCCXVIII.

UPSALIAE
EXCUDEBANT ZEIPPEL ET PALMBLAD.

DE
ORIGINE MYRRHÆ CONTROVERSA.

In originem *Myrrhæ* inquisituri, Auctores, qui de arbore myrrhifera ejusque lacrimis, *Hebraice* מֵר, *arabice* مِسْك, *græce* varius Μύρρα sed usitatus Σμύρνα & *latine* Myrrha, vocatis, meminerunt, Veteres, quos rescivimus, omnes, Recentiores vero solum principes evolvere & quidquid ad rem illustrandam faciat, ex illis haurire proposuimus. Sunt autem inter Veteres, qui sermone hebræo, græco, latino &, si AVICENNAM aliosque ejusmodi eis subjungeret liceat, etiam arabico suos libros consignaverunt. Hos Auctores, antequam de Recentioribus adgrediamur dicere, primum & id quidem secundum tempus, quo vixerunt, recenseamus; atque adeo ab omnium antiquissimis ordiamur oportet, qui sunt

I. HEBRÆI.

VOCABULUM מֵר, quod a verbo מָרַר, *amarus fuit*, cum arabico مِسْك, *fluxit*, collato derivatum, volunt Lexicographi, in Sacro Codice pluries occurrat. — Scilicet *Exod. Cap. XXX* legitur: Vers. 23. Accipe tibi aromata prætantia: מֵר־דָּרוֹר
A

Myrrhæ liberæ quingentas partes; Cinnamomi Aromatici ejus dimidium, quinquaginta & ducentas; Calami Aromatici quinquaginta & ducentas; Vers. 24. Casie quingentas, ad Siclum sanctuarii, & olei Olivæ hinem, cet. — Heic loquens J e h o v a MOSEN docet de compositione unguenti sacri, quod, præter oleum, ex quatuor aromatum speciebus constaret, inter quas prima numeratur Myrrha; & qualis hæc esset, indicat ei subjunctum מִרְרָה, quod in genere libertatem significare contendunt. Sed a voce מִרְרָה, copiose effluxit, si derivetur, heic melius reddi posset: *libere, sponte profluens*. Et in hunc sensum converterunt interpretes tantum non omnes: *Myrrhâ nativa, electa, optima, nobilis, probata, pura, a sordibus libera, cet.*

UNICUS apud DAVIDEM locus, ubi mentio infertur Myrrhæ, est Psalm. XLV. Vers. 8: *Amasti justitiam & odisti impietatem, quapropter unxit Te Deus, Deus Tuus, Oleo lætitiæ præ sociis Tuis*; Vers. 9. מִרְרָה וְאַגָּלֹחַ Myrrha & Agallocho & *Kezid omnes vestes Tuas*. — Dicuntur hæc singula de Domino nostro, generis humani Salvatore, quippe qui solus est Unctus J e h o v a.

INTER alias libidinum illecebras, quibus innocentes olim & imperitos juvenes irretiebant meretrices præstigiøsæ, nominat SALOMO artificium hocce naribus blandius instillatum: *Suffivi cubile meum מִרְרָה Myrrha, Agallocho & Cinnamomo*, Prov. Cap. VII. Vers. 17. — In hoc Capite juvenes in genere monet, ut sapientiæ prudentiæque ante omnia studerent, & caverent in specie, ne lenociniis, blanditiis & vaframentis se pellici, deliniri & corrumpi paterentur mulierum earum, quæ aliorum erant uxores.

Quod etiam a vel potius de SALOMONE scriptum creditur, *Canticum Canticorum* Myrrhæ septem in locis nominat, videlicet *Cap. I. Vers. 13.*, ubi Sponsa dicit: צָרִיר הָמוֹר Saccellus Myrrhæ mihi dilectus meus, inter mammæ meas pernoctat. Sponsus cum perula comparat Myrrhæ plenâ vel cum Myrrha pyxina, ex collo die nocteque pendente. — *Cap. III. Vers. 6.* de Sponsi adventu: Quid hoc, adscendens e campo sicut Palmæ (instar Palmarum columnæ) ex fumo? (Est) מִקְטֹרֶת מֵרֹחַל suffimentume Myrrha & Olibano, a) præ omni pulvere mercatoris, i. e. quod suffitui ex quocumque pulvere aromatico, quem vendunt Turarii, pretio longe antecellit. — Sponsus adloquitur Sponsam, *Cap. IV. Vers. 6:* Ibo ipse ad הָמוֹר הָרֵם montem Myrrhæ & ad collum Olibani a; *Vers. 12:* Hortus insæptus, Soror mea, Sponsa, cet.; *Vers. 13:* Propagines tuæ, paradisi ex Granatis, cet.; *Vers. 14:* Nardo & Croco, Calamo & Cinnamomo cum omnibus arboribus Olibani a), מֵרֹחַל מֵרֹחַל Myrrha & Agallocho cum omnibus præstantissimis aromatibus. — *Cap. V. Vers. 1:* Veni in hortum meum, Soror mea, Sponsa, אֶרְתִּי מִרֹחַל decerpsi Myrrham meam cet., Corporis venustatem, morum decenciam & animi dotes viresque suæ sponsæ orientis more celebrat imaginibus ab horto, variis stirpibus pretiosis, fructiferis, odoratis, aromaticis, cet. belle adornato petitis. — Sponsa de Sponso, *Cap. V. Vers. 5:* Surgebam ego ad aperiendum dilecto meo, sed manus meæ נִטְפְּרוּ מֵרֹחַל stillabant Myrrhâ & digiti mei עִבְרֵי מֵרֹחַל Myrrha la-

---

a) Siquidem Latinorum tus latiori sensu idem significat ac *suffimen*, *thymiana*, minus apte adhibetur, quod tamen vulgo fit, ad reddendum Græcorum לְבוֹנָה, quippe quod idem ac Græcorum λίβανος, λίβανωτός, non in genere omnem sed in specie certam fere materiem denotat sufficioni utilem, quam Olibanum vocant Pharmacopolæ, & de qua plura dicendi propediem fortassis erit occasio.

crimante (sponte profluente, i. e., optima; cfr. ^{עֵינָיו},
lacrimavit, scil. primo abortu) super manubrium seræ; Vers.
13. Genæ ejus sicut area herbarum aromaticarum, viridaria stir-
pium unguentariarum, b); labia ejus. Lilia מִזְרֵי עֵבֶר stil-
lantia Myrrham lacrimantem.

DICITUR tandem ESTH. Cap. II. Vers. 12: Sic imple-
bantur dies fricationum earum, sex menses בְּשִׁמְן הַמִּיר oleo
Myrrhæ & sex menses aromatibus, cet. Sermo hic est
de puellis virginibus, inter quas erat ESTHER, per sex
menses unctione & per totidem suffimento, i. e. per an-
num integrum, præparandis & purificandis, priusquam ad
Regem AHASVEROS intromittebantur, ut ex illis sibi u-
nam eligeret in conjugem & Reginam.

Hæc sunt loca Sacri Codicis hebraici omnia, in qui-
bus vocabulum מִיר s. מִזְר, communi interpretum con-
sensu Myrrha redditum, invenimus allatum, & ex eis,
quæ supra inde notata sunt, in summam redactis, facile
concludi potest, Hebræorum Myrrham in montibus provenisse
& materiam fuisse pretiosam, stillatitiam atque odorariam in un-
guentis æque ac suffimentis apud eos quam maxime usitatam.

---

b) Vocabula heic occurrentia hebraica: מִרְקָחִים & בָּשִׂם, proprie quidem significare dicunt aroma & seplasia. Sed primum membrum si vel ad verbum transferri posset: area aromatis, i. e., ubi herbæ crescunt aromaticæ, secundum tamen certissime id non patitur in ulla lingua, nisi sit orientalis. Quid igitur sibi vult hæc מִזְרֵי: viridaria unguentorum? Quantum judicare possumus, si verborum quidem, ut ajunt, parallelismus servetur, nihil aliud quam viridaria, ubi stirpes nascuntur, qui מִזְרֵי stillant & ex quibus obtineatur, quodcumque ad unguenta in genere valere queat,

II. GRÆCI.

NOMINE: Μύρρα; non tantum appellatam fuisse feminam, quam post incestum cum patre CINYRA Cypriorum Rege concubitum in Arabiam confugisse & deinde ADONIDEM enixam, in arborem sui nominis fabulantur conversam, c), inter alios memorat LYCOPHRON his verbis, d):

— — Ὅψεται δὲ τλήμωνος
Μύρρας ἐρυμνὸν ἄνυ, τῆς μογοςόνης
Ὡδίνας ἐξέλυσε δονδεώδες κλάδος,

— — Videbit deinde miseræ
Myrrhae munitam urbem, cujus puerperos
Dolores solvit arboreus surculus,

verum hac etiam voce, quam a verbo: μύρω, *fluo*, vel *μυρώω*, *unguentis perfrico*, derivari contendunt Lexicographi, eandem omnino rem ac vocabulo: Σμύρνα, designatam fuisse, testatur & GALENUS e) dicendo: Μύρραν

c) Sunt, qui hanc fabulam aliter referunt & ipsam quoque feminam pro Μύρρα nuncupant Σμύρναν, ut PLUTARCHUS in Parallelis, vid. ejus *Oprr. id. Par.* 1624. *F.º T. 2. p. 310. sq.*, & ANTONINUS LIBERALIS in *Transformat.* Cap. XXXIV. de *Smyrna*, ed. HENR. VERHEYK, *Lugd. Batav.* 1774. 8:º. p. 223--235. Sed in relatione superius allata opinionem vulgo receptam secuti sumus.

d) Alexandra, 828—830., ed. JOH. POTTERI, *Oxon.* 1697. *F.º*, p. 91. *sq.*; & cfr præterea eidem adnex. *Adnotat.* CANTERI, p. 21. n. 827, & *Comment.* MEURSII, p. 83. n. 829.

e) In *Explanat. Vocum HIPPOCRATIS*, quæ in EROTIANI, GALENI & HERODOTI *Glossar.* in HIPPOCRATEM ed. JO. GE. FRID. FRANZII. *Lips.* 1780. 8:º p. 528. — Aliæ editiones habent: Μύρραν αἰολικὸν τὴν σμύρναν. διττὰ δὲ αἱ γραφαί.

Αἰολεῦσι σμύρναν, δις τὸ ἔ γράφεται & ATHENÆUS f) his verbis: Μύρρα γὰρ ἢ σμύρνα παρ Αἰολεῦσι, g), tametsi in lingua Græcæ monumentis, quæ nobis hodie restant typis exscripta, frequentius, immo fere semper, Σμύρναν vel non numquam Σμύρνην legimus.

Si quem ante HOMERUM vixisse novimus, ORPHEA auctorem agnoscimus, quæ sub ejus nomine circumferuntur, Carminum, ille certe inter primos Græcorum scriptores haberi potest, si non omnium sit primus, qui τῆς Σμύρνης mentionem fecit. Etenim non tantum quinque ejus Hymni, totidem nominibus, inscribuntur: θυμίαμα, σμύρναν, sed etiam de Opalo ejusque virtutibus canens, eam & Pini lacrimis

Καὶ σμύρναν μίσγην εὐώδεα — —
& Myrrhâ odorariâ misceri — — jubet, h).

f) Deipnosophist. Lib. XV., ed. Is. CASAUBONI, Lugd. Bat. 1611. Fio p. 688.

g) Sensus utriusque hujus loci, GALENI nempe & ATHENÆI, supra allati, nobis videtur anceps; & quinam erit verus? Scilicet, utrum Μύρρα dicebant Æoles an σμύρνα? Illud Lexicographorum & Interpretum, quos vidimus, adserunt plerique. Sed hoc, nisi omnino fallimur, potius indicat verborum constructio, & Episcopus PHAVORINUS in Dictionario Græco, ed. Bas. 1538. Fio p. 367. h, sub voce Μύρρα id aperte dicit, eam videlicet mutatam fuisse ἐς δένδρον — — τὸ ἀπ' αὐτῆς λεγόμενον μύρραν, ἔτοι σμύρναν αἰολικῶς. — Uicumque vero ista se habent, nobis non est dubium, & μύρραν & σμύρναν in Græcia vocatam fuisse non tantum feminam, sed etiam arborem vel potius ejus succum odorarium, licet filiam CINYRÆ vel si mavis THEIANTIS plerumque Μύρραν, & arborem ejusque lacrymas fere semper Σμύρναν, rarius Σμύρνην, nuncupent Scriptores, qui tunc exstant, Græci. — Cfr. ceterum, quam supra not. c) citavimus, ANTONIN. LIBERAL. Transf. ed. VERHEYK, p. 299. sq.

h) Argonautica, Hymni & de Lapidibus, cur. ANDR. CHRIST. ESCHENBACHIO, Traj. ad Rhen. 1689. 8:o p. 102. 114. 118. 120, 132. 206.

QUI post HOMERUM primi *Myrrham* meminerunt, HERODOTUM invenimus atque EURIPIDEM, quorum hic Trojanos infert i) cum Jove expostulantes, quod in Ilío & templum & odoriferam aram & sacrificiorum flammam,

Σμύρνης αἰθερίας τε κακνόν,
 & *Myrrhæ ætheræ fumum* Græcis prodidisset.

AD illum vero quod attinet, plura de *Myrrhæ* usu & aliquantulum etiam de regione, in qua nascitur, memoriæ prodit. Scilicet de Sacerdotibus Ægyptiorum bovem immolaturis dicit k): "His peractis reliquum bōvis corpus stipant panibus puris & *Astaphidibus* & *Ficis* καὶ Λιβανῶτῃ καὶ Σμύρνης καὶ τῶν ἄλλων θυωμάτων, & *Olibano*-l) & *Myrrha* & aliis odoramentis; quæ ubi infarserunt, adolent," cet. — De avē in Ægypto sacra, Phœnice, refert m): "Pennis coloris partim aurei partim rubei, maxima ex parte cum habitu tum magnitudine simillimus *Aquilæ*. Eum ajunt, quod mihi non fit verosimile, hoc excogitare: ex Arabia proficiscentem in templum Solis gestare patrem, ἐν Σμύρνη ἐμπλάσσοντα, quem *Myrrha* facit, & in Solis templo humare," cet. — Rationem mortuos condiendi apud Ægyptios ita describit n): "Primum incurvo ferro cerebrum per naves educunt, partim quidem ita educentes, partim medicamenta infundentes. Deinde acuto lapide æthiopico circa ilia conscindunt, atque illac totam alvum protrahunt, quam ubi expurgarunt & vino *Palme Phœnicis* perlue-

i) Traged. Troades, Act. 4. Vers. 1060 — 1064, ed. JOS. BAR-
 NES, Cantabr. 1694. F:º P. 2. p. 163.

k) Historiarum Libr. II, ed. PETR. VESSELINGII, Amstel. 1763.
 F:º p. 122.

l) Vid. sup. not. a) ratio, cur *Λιβανῶτον* versuri, *Olibanum* tunc præferamus.

m) L. c. p. 137. — n) L. c. p. 142.

runt, rursus odoramentis, contritis proluunt. Tum ventrem Σιρόνης ἀκηράτε τετριμμένης καὶ Κασίης καὶ τῶν ἄλλων θυμάρων, πλὴν Ἀβανῶς, πλῆσαντες, Myrrha sincera contrita & Casia & aliis, præter Olibanum, odoramentis complentes, postea consuumt," cet. — Tandem, paullo ante de Persia & India locutus, addit o): "Ad meridiem versus ultima e regionibus habitatis est Arabia, in qua sola omnium terrarum Olibanum nascitur, καὶ Σμύνη καὶ Κασίη καὶ Κινάμαρον καὶ Λήδανον, & Myrrha & Casia & Cinnamonum & Ladanum. Hæc cuncta, præter Myrrham, facile nanciscuntur Arabes." cet.

NOBIS cognitus, qui Myrrham ad medicinam adhibuit, primus est HIPPOCRATES, qui eam frequentissime ac multis quidem præsertim vero uteri morbis, aliis rebus semper admiscendam & vario etiam modo, suffitui, ut ictioni, fomento, in poru, lavatione, cet. ut remedium utendam proponit p). Et quamquam sine additamento qualitatem indicaturo eam plerumque nominat, non numquam tamen ejusmodi vocabulum addit, ut πρώτην, καλωνήν, ἀκρετον & ἀγίστην q); quibus singulis significatur, Myrrham non solum eligendam esse meram, optimam & præstantissimam, sed eis dudum temporibus non omnem fuisse æque probam ejusdemque bonitatis:

---

o) Lib. III. p. 250. -

p) Nominatim in Libris de *Superfetatione*, de *Natura Muliebri* & utroque de *Morbis Mulierum*, ante omnia vero in isto & horum secundo, ubi vel tricies Myrrham offendimus præscriptam.

q) Opera omnia, ed. ANUT. FOESII, *Francof.* 1624. *F.º* p. 265. 565. 631. 632., & ed. JO. ANT. VANDER LINDEN, *Lugd. Bat.* 1665. 8:º *Tom. 2. p.* 362. 513. 515. 659.

PRÆTER

DE
ORIGINE MYRRHÆ CONTROVERSA

SPECIMEN SECUNDUM

QUOD
VENIA EXP. FAC. MED. UPS.

PRÆSIDE

ADAMO AFZELIO,

PHIL. ET MED. DOCT., MAT. MED. ET DIET. PROF. R. ET E. O.,
REG. ACAD. SCIENT. STOCKH., REG. SOC. SCIENT. UPS., CÆSAR.
ACAD. NAT. CURIOS. ERLANG., REG. SOC. LOND., ET REG.
SOC. LINN. LOND. MEMBRO,

P. P.

ANDREAS GEORGIUS FRANK

GOTHOBURGENSIS

IN AUDIT. MEDICO DIE XVIII MART. MDCCCXVIII.

UPSALIAE

EXCUDEBANT ZEIPER ET PALMBLAD.

KÖNUNGENS

TROTJENARE, HÄRADSHÖFDINGEN

HÖGÄDLE

HERR *ARVID JAC. UNGER*

SAMT

HÖGÄDLA

FRUN *ANNE MAR. UNGER*

född NORBERG.

Tacksamt och Vördnadsfullt tillegnad

af

AND. GEORG FRANCK.

PRÆTER laudatos supra Poëtas, ORPHEUM loquor & EURIPIDEM, etiam apud ARISTOPHANEM mentio injicitur *Myrrha*, quando in contentione cum CLEONE, qui relata ex Lacedæmoniiis victoriæ gloriam sibi vindicabat, ALLANTOPOLAM sive AGORACRITUM de semet ipso gloriantem & Equites Athenienses cum laudibus effe-
rentes introducit, r):

CHOR. O! opiparæ, *Violis redimitæ, præclaræ Athenæ*
Monstrate nobis Μόναρχον illum Graciæ & hujus soli.

ALLANT. Hic ille *Tettigonifer* s) est, *specie antiqua splendidus,*
Non ostreas redolens sed pacem, Σμύνην κατόλειπτος,
Myrrha delibutus.

CHOR. *Salve, o! Græcorum Rex, tibi nos gratulamur,*
Nam nostra urbe & Marathonio tropæo digna exsequeris.

R

r) Comoed. Equites, Act. 5. Scen. 1. Vers. 1326—1331, ed. LUD. KUSTERI, *Amstel. 1710. F:º p. 227 sq.* & ed. PETR. BURMANNI, *Lutg. Bat. 1760. 4:º p. 458 sq.*

s) Quæ ex ornamento capitis, *Τέττιγα* referente, Athenienses nominabantur *Τέττιγοφόροι*, & quæ Græcorum *Τέττιγες*, quorum duo esse genera, nempe majores, quos vocant *Ἀχέρας* & minores *Τέττιγόνια*, dicit ARISTOTELES, *Hist. Animal. Libr. 5. Cap. 30*, latine *Cicadas* vertit PLINIUS, *Nat. Hist. Libr. 11. Cap. 26*; *Τέττιγοφόρος* non quidem inepte reddebatur *Cicadifer*, quamdiu scilicet Veterum *Cicadas* in uno fere genere ordinatas tenebant Entomologi, vid. LINN. *Syst. Nat. T. 1. P. 2. ed. 12. p. 704 sqq.* Sed nunc vero, postquam in plurima eas novimus distributas genera, quæ, præter *Fulgoram* a nostrate VON LINNÉ dudum receptam, sunt *Membracis*, *Centrops*, *Ledra*, *Darnis*, *Tettigonia*, *Flata*, *Lyssra*, *Cicada*, *Derbe*, *Delphax*, *Gasus*, *Cercopis* & *Isfus*, vid. FABR. *Syst. Rhyngot. p. 1—101*, ista interpretatio certissime non quadrat, idque eo minus, quod quæ nunc *Cicadæ* dicuntur, inter minores hujus ordinis numerantur, & non probabile videtur, ejusmodi ignobiles, quibus neque alias huc pertinentes notabiliores in Græcia adhuc detectas scimus, quamcumque ob rationem tam magni æstimare potuisse Athenienses, ut earum imaginem ornamenti causa in capite dignarentur loco. E contrario

DESCRIPTIO, quam CTESIÆ debemus t), arboris *μύρον πάντων ἡδίστον* stillantis quum nostro instituto non omnino aliena videtur, heic ut inferatur de græco in latium conversa, e-re esse iudicamus. Est vero hæc: "Sunt arbores apud Indes proceræ ut *Cedrus vel Cupressus*; folia *Phœnicis* sed paulo latiora & sinibus carent; flos *Laurus maris* sine fructu. Nuncupant Indi *Κόκτριον*, Græci *Μυροδόξα*; sunt autem raræ. Ex illis destillant olei gutta, quas lant de arbore abstergendo excipiunt & in alabastra lapidea exprimunt. Color est leniter subrubicundus & leviter spissus. Odor vero omnium suavissimus & ad quinque stadia sentitur. Soli hocce conceditur Regi ejusque propinquis. De eo ad Regem Persarum misit Indus. Se vidisse id narrat CTESIÆS & percepisse odorem, qui nec dici nec cogitari possit."

IN OPERIBUS ARISTOTELIS eadem obiter percurrentibus nobis non nisi unicus occurrit locus, ubi *Myrrham* modo leviter tactam reperimus. Scilicet in ortu rerum, quæ partibus constant inter se similibus, sive ut barbare loquuntur, *similaribus*, exponendo & sæpe fingendo occupatus, inter alia; "Succinum, inquit, & quæcumque sub forma lacrimarum leguntur, uti *Myrrha*, *Olibanum*, *Gummi*, refrigeratione existunt." Verba Græca

---

est, quod de pristinis Cicadis potius cogitemus illis, quas contra auctoritatem Veterum & nescimus qua fatali rei & significationis repugnantia *Tettigônias* primum nuncupatas voluit FABRICIUS, *Gen. Insect. p. 173*. Sunt enim in genere magnæ, non nullæ maximæ, omnes forma singulari atque decora, & quædam Græciæ quoque indigenæ non dedignandæ. Vero igitur nobis videtur simile, fuisse harum aliquam Atheniensibus tanti, ut ejus effigiem capiti imponerent. Atque adeo *Τερτυοφόρος* apposite reddi queat *Tettigonifer*, modo ne offendant vox sensu primigenio rem parvam & vilem exprimens, sed adscititio-grandem & notabilem expresura.

t) Indicorum Excerpta a PHOTIO, ad Historiarum Libros HERODOTI vulgo annexa; vid. ed. WESSELIINGII supra not. k) p. 832 sq. & Narrat. Abbrev. p. 837. sq.

sunt: τὸ ἤλεκτρον καὶ ὅσα λέγεται ὡς δάκρυα, ψύζει ἐστίν, εἶον Σμύρνα, Λιβανωτὲς, Κόμμι, u).

ORDINE tandem sequitur THEOPHRASTUS, quantum nobis quidem constat, primus ille & simul præcipuus Auctor, qui inter Græcos, immo Veteres omnes, de arbore myrrhifera paullo fusius scripsit. Atque idcirco intererit, ut quas de hujus arboris habitu, de loco ejus natali & de modo, quo incidatur, ut obtineatur *Myrrha*, quin etiam de ratione hancce colligendi & cum ea mercandi, cet. reliquit, notationes singulæ noscantur.

EXORDIAMUR igitur a regione, in qua nasci dicitur, & deinde ad arborem, quæ fertur ejus originem esse, progrediamur. "Inter stirpes, ait v), quæ omnium maxime superflunt & a reliquis plurimum distant, sunt, quæ in Arabia, Syria Indiaque gignuntur odoratæ, εἶον ὅτε Λιβανωτὲς καὶ ἡ Σμύρνα καὶ Κασία καὶ τὸ Ὀποβάλλισμον καὶ τὸ Κινάμωμον καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, ut quidem Olibanum & Myrrha & Casia & Opobalsamum & Cinnamonum & quotquot id genus alia. — Postea copiosius accuratiusque de Arbore ipsa hunc in modum scribit, x): Γίνεται μὲν ἐν ὁ Λίβανος καὶ ἡ Σμύρνα καὶ ἡ Κασία καὶ ἔτι τὸ Κινάμωμον ἐν τῇ τῶν Ἀράβων χώρῃ, τῇ Χερδονήσῃ y) περὶ τε Σαβᾶ καὶ Ἀδραμύττα καὶ

u) Meteorol. Libr. 4. Cap. 10., ed. JS. CASAUBONI, Lugd. 1590. Fio p. 387. G.

v) Hist. Plant. Libr. 4. Cap. 6., ed. JO. BODÆI A STAPEL, Amstel. 1644. Fio p. 367.

x) Loc. cit. Libr. 9. Cap. 4. p. 974.

y) BODÆUS habet: ἐν τῇ τῶν Ἀράβων χώρῃ, νήσῳ περὶ τε Σαβᾶ, cet., in regione Arabum, insula circa Saba.; & THEODORUS GAZA: ἐν τῇ τῶν Ἀράβων χώρῃ μέσῃ; unde sensus quidem evaderet admodum planus, quatenus pars Arabiæ Felicis media apud Veteres cum primis fuit notabilis ut stirpium odoratorum maxime ferax. Sed nos in hoc loco, ut in toto fere hujus descriptionis membro, ubi aliquam differentiam animadvertimus, secuti potissimum sumus edi-

Κατάβαινα *z)* καὶ Μάλι. Φύεται δὲ τὰ τῷ Λιβανώτῃ *a)* καὶ τῆς Σμύρνης δένδρα, τὰ μὲν ἐν τῷ ὄρει, τὰ δ' ἐν ταῖς ἰδίαις *b)* γεωργίαις ὑπὸ τὴν ὑπόρειαν, διὸ καὶ τὰ μὲν θεραπύεταί, τὰ δ' ἔ. Τὸ δ' ἔρος εἶναι, φασὶν, ὑψηλὸν καὶ δασύ καὶ νιφόμενον, εἶναι δ' ἐξ αὐτῆ καὶ ποτάμους εἰς τὸ πεδίον εἶναι δὲ τὸ μὲν τῷ Λιβανώτῃ δένδρον *c)* ἢ μέγα, πεντάπηχυν δὲ τι καὶ πολυκλάδον, φύλλον δὲ ἔχειν ἐμφερές τῇ Ἀρίᾳ *d)*, πλὴν ἔλαττον πολὺ, καὶ τῷ χρώματι ποῶδες σφόδρα, καθάπερ τὸ Πήγανον, λειόφλοιν δὲ πᾶν ὥσπερ τὴν Δάφνην. Τὴν δὲ Σμύρναν φασὶν *e)* ἔλαττον εἶτι τῷ μεγέθει καὶ θαμνωδέτερον, τὸ δὲ στέλεχος ἔχειν *f)* σκληρὸν καὶ συνεστραμμένον, ἐπὶ τῆς γῆς *g)* παχύτερον δ' ἢ κνημόπαχες. Φλοῖον δ' ἔχει ἢ λείον *h)*, ὅμοιον δὲ τῇ Ἀνδράχῃ. Ἔτεροι δὲ, οἱ φάσκοντες τεθεωρηκέναι, περὶ μὲν τῷ μεγέθει σχεδὸν *i)* συμφωνῶσιν· ἐδέτερον γὰρ εἶναι μέγα τῶν δένδρων, ἔλαττον δὲ τὸ τῆς Σμύρνης καὶ ταπεινότερον. Φλοῖον δὲ ἔχειν τὸ τῷ Λιβανώτῃ δένδρον δαφνοειδές φασι, καὶ λειόφυλλον εἶναι τὸν δὲ τῆς

tionem THEOPHRASTI, quam procuravit JOHANNES STACKHOUSE, Armiger Anglus, & quam etiam nobis non dum videre licuit, præ manu tamen ejus habemus inde quædam electa, quæ benevolentia Auctoris accepta referimus, & quorum est titulus: *De Libanato, Smyrna & Balsamo THEOPHRASTI Notitiæ*, curante JOH. STACKHOUSE, Oxon. 1814. 8:0.

z) Κατίβαινα, BOD.

a) Λιβάνη, STACKH.

b) ἰδίας, BOD.

c) Λιβανώτῃ τὸ δένδρον, STACKH.

d) τῇ Ἀρίᾳ, BOD.

e) φασὶν deest apud BOD.

f) ἔχει, BOD.

g) BODÆUS alia hic verborum utitur interpunctatione, nempe συνεστραμμένον ἐπὶ τῆς γῆς. Et sic caudex tantummodo prope terram esset tortuosus.

h) λείον sine ἢ, BOD., atque adeo sensus omnino contrarius.

i) ἢ hic adest apud BOD., unde sensus iterum contrarius.

Σμύνης φλοῖν ἀκανθώδη καὶ ἔ λειον κ). Φύλλον δὲ προσεμ-
 φερὲς ἔχει τῇ Ἑλαιᾷ l), πλὴν ἔλκον, ἐξ ἀκρῶ δὲ ἐπακανθίζον,
 ὡπερ τὸ τῆς Πελίης. Provenit certe Olibanum ἔ Myrrha ἔ
 Casia ἔ, etiam Cinnamomum in regione Arabum, in Cherroneso;
 atque circa Saba ἔ Adramytta ἔ Catabœna ἔ Mali. Nascuntur
 vero Olibani ἔ Myrrhæ arbores partim in montanis partim sub
 eorum radicibus in propriis agris, unde ἔ. cultæ ἔ silvestres.
 Montana ista dicunt esse præalta, (arboribus) densa ἔ nive ir-
 rigata, etiam ab illis flumina decurrere in planities; Esse autem
 arborem Olibani non magnam, quasi quinque cubitos altam ἔ
 ramosissimam, folia habere Ariæ similia, sed multo minora, ἔ
 colore valde herbea m) instar Rutæ, cortice ceterum lævi in-
 structam esse totam, ut Laurum. Arborem vero Myrrhæ nar-
 rant altitudine etiam minorem ἔ fruticosorem, caudicem quoque
 durum habere ἔ tortuosum, juxta terram surā crashorem. Ejus
 autem cortex non lævis, sed similis Andrachnes. Alii e contrario,
 qui (utramque f) vidisse referunt, de magnitudine quidem admo-
 dum consentiunt, scilicet neutram (earum) arborum esse magnam,
 minorem tamen Myrrhiferam ἔ humiliorem. Verum Olibani ar-
 borem habere memorant corticem instar Lauri ἔ folia lævia;
 sed Myrrhiferæ corticem esse aculeatum ἔ non lævem. Habet
 vero folia oleaceis similia, tamen villosa ἔ apice subspinosi sicut

k) Totum hunc verborum ambitum aliter & quidem confuse propo-
 suit BODÆUS, videlicet hoc modo: Φύλλον δὲ ἔχαν τὸ τῆς Λιβάνου.
 ἀλλὰ τῆς μὲν, δαφνοειδὲς καὶ λαόφυλλον ἔνοα. τὸ δὲ τῆς Σμύνης ἀκαν-
 θώδες καὶ ἔ λειον.

l) Πελέη, STACKH., qui tamen ipse in notis l. c. n. 4. f. tetur:
 "Rectius forsau Ἑλαιᾷ. Sensus est, lobos singulos similes esse olea-
 ginis foliis".

m) ποῶδες glaucum vertit STACKHOUSE; quam. vel ei quidem simi-
 lem, significationem licet postulare videatur subsequens Πόγγον,
 quippe cujus colori herbido insculset aliquid glauci, ut sit quæ glauci,
 quem thalassinum vocant Terminologi, illam tamen in ulio Lexi-
 cognapho huc usque reperire nequimus.

Prini. — Tandem paullo infra addit, η): Ἄλλοι δὲ τινες τὸ μὲν τῷ Λιβανῶτι δένδρον ὅμοιον εἶναι φασὶ Σχίνῳ καὶ τὸν καρπὸν ταῖς σχίνῃσι ο), φύλλον δ' ὑπέρυθρον — — — τὸ δὲ τῆς Σμύρνης δένδρον ρ) ὅμοιον τῇ Τερμίνθῳ, τραχύτερον δὲ καὶ ἀκανθώδεσρον, φύλλον δὲ μικρῷ τρυγγυλότερον, τῇ δὲ γεύσει διαμασσωμένοις ὅμοιον τῷ τῆς Τερμίνθης εἶναι δὲ καὶ τῶν τὰ παρηγμακότα εὐδοκίμωτερα γίνεσθαι δ' ἀμφοτέρω ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, τὴν γὰρ γῆν ὑπάργιλον καὶ πλακάδην εἶναι ρ) καὶ ὕδατα πηγάζει σπάνια. Ταῦτα μὲν ἔν ὑπεναντία τῷ νίφεισθαι καὶ ὑεσθαι καὶ ποταμὸς ἐξίεναι. Τὸ δὲ παρέμοιον εἶναι τὸ δένδρον τῇ Τερμίνθῳ καὶ ἄλλοι τινες λέγουσι, οἱ δὲ καὶ ὅλως Τερμίνθον εἶναι κομισθῆναι γὰρ ξύλοι πρὸς Ἀντίγονον ὑπὸ τῶν Ἀράβων τῶν τὸν Λιβανῶτον καταγαγόντων, ἃ ἐδὲν διέφερε τῷ τῆς Τερμίνθης. Πλὴν ἔτι γε μείζον ἕτερον ἀγνῆμα προσηγόεν' ὦντο γὰρ ἐκ τῶ αὐτῷ δένδρου τὸν τε Λιβανῶτον γίνεσθαι καὶ τὴν Σμύρναν. Διόπερ ἐκεῖνος ὁ λόγος πιθανώτερος, ὁ παρὰ τῶν ἀναπλεύσαντων ἐξ ἡρώων πόλεως. Non nulli autem alii Olibani quidem arborem Lentisco similem esse dicunt, ἔ' fructum Lentisci fructibus, folia tamen subrubicunda; — — — Sed Myrrhæ arborem Terebintho similem, scabriorem tamen ἔ' spinosiorē, folia etiam aliquanto rotundiora, verum commanducantibus gustatu similia foliis Terebinthi; Esse ceteroquin omnium quoque (arborum) illæ, quæ consenescent, præstantiores; Et provenire ambas in eodem loco, solum ibidem subargillaceum esse atque schisto constans ἔ' aquas de fontibus manantes paucas. Itaque hæc repugnant quidem illis (supra dictis), quod (mons) nive η) pluvioque

η) LL. cc. p. 975.

ο) ταῖς σχίνῃσι habet BODÆUS, & τοῖς σχίνῃσι, STACKHOUSE. Sed, quod sciamus, σχίνῃσι, ἰδίς, Auctoribus vocatur fructus Lentisci, & σχίνος, *, folia ista arbor.

ρ) δένδρον & εἶναι defunt apud BODÆUM.

η) Excelsos regionum calidarum montes nivibus obrutos esse perpetuis, inter omnes constat. Sed quod ibidem in montanis etiam demissioribus non nunquam ningit, pro certo accepimus. Quin immo in urente Africa nobis narravit Cæl. PRÆSES, se vidisse & nivem & glaciem, quarum tamen utraque ætatis calore cito solvebatur. Et hoc non solum fidem THEOPHRASTI firmat, sed præ-

irrigetur & flumina emittat. Iſtam tamen arborem (non tantum) alii quidam dicunt prorsus ſimilem eſſe Terebintho, ſed non nulli etiam ipſam eſſe Terebinthum; Inmo ligna ab Arabibus, Olibanum reportantibus, Antigono fuiſſe adveſta, quæ a ligno terebinthino nihil differrent. Sed hi quidem errorem alterum majorem ſuggeſerunt; Putabant enim ex eadem arbore Olibanum oriri & Myrrham. Narratio igitur verifimilior illa, quam dixerunt, qui ex Heroum ſinu ſolverant, r).

PLURA de arbore myrrhifera & de locis, ubi creſcens exhibitur, in THEOPHRASTO non invenimus. Ea autem quo melius intelligantur, e re erit, ut quæ his excerptiõibus continentur, nomina locorum æque ac ſtirpium aliquantũ planius exponamus. — Arabia, Syria & India primum laudantur, utpote quæ odoramentorum in genere plurimum maxime ſunt feraces. Et deinde nominantur in ſpecie Arabia, Cherronelus, Saba, Adramytta, Catabæna & Mali. — Arabia numeratur triplex; Deſerta, Petraea & Felix, quarum hæc, ad magnam partem hodie Turcis Jemen vocata, eſt ampliffima & meridiana, inter duos maximos ſinus, nempe Arabicum, nunc Mare Rubrum, atque Perſicum contracta, in Occidentem & Orientem longiſſime excurrens, & Mari Erythraeo, nunc Arabico & Perſico, Indiam verſus deſinita. Illa, & in primis ejus media, pretioſis unguentis & ſuſſiminibus, quorum copia dicebatur adfluere, Veteribus erat notiſſima. Illam incolebant, præter alias gentes quam plurimas, etiam Sabæi, divitiis, numero & potentia præ ceteris inclyti. — In illa ſecundum AGATHARCHIDEM, DIODORUM SICULUM, PTOLOMEUM &

---

cipua eſt cauſa, quod *viſcerum* potius *nive irrigari* quam *obru* hic eſſe vertendum exiſtimamus.

r) In antecedentibus refert THEOPHRASTUS, nautas e ſinu Heroum ſub præternavigatione aquæ quærendæ cauſa egreſſos in montem, ibidem ipſos vidiffe arbores Olibani & Myrrhæ, quarum deinde comparatam inter ſe dederunt deſcriptionem. Eſt hæcce ſupra allata, quam præferendam dicit illi, cujus mentionem hic inſert.

STEPHANUM sita erat *Saba*, *Sabe* s. *Sabæ*, urbs ista magna, gentis Sabæorum metropolis, florentissima olim & omnium in Arabia pulcherrima, in monte non procul a Mari Rubro sive Arabico sinu, in regione fortassis quæ hodie *Tehama* vocatur, posita, & quæ eadem esse vulgo creditur ac שְׁבָא, *Scheba*, cujus Reginam ad SALOMONEM, ob illustrem de illo famam, profectam fuisse e Sacro Codice s) novimus t), tametsi sunt, qui autumant, eam potius venisse ex שֶׁבָא, *Seba* u), urbe antiqua regia Aethiopiæ partis eæ, quæ nunc *Sennar* dicitur, secundum JOSEPHUM a CAMBYSE deinde *Meroë* appellata & prope confluentem Nili atque Astaboræ, hodie forsitan *Mareb* fluminis, sita v). Fuit vero præterea Aethiopiæ in regione Tröglodytarum & portus Σαβαί & urbs maxima Σαβάι, in litore occidentali sinus Arabici, fortasse non procul a portu nostris temporibus *Arkiko* nuncupato, ferme e regione urbis in Arabia cognominis sed paullo magis meridiem versus, condita, x). Quæ denique apud Auctores memorantur similiter nominata, sunt oppida, videlicet *Sabæ* in Lybia interiore inter Girgirim montem & Cinyphi fontes y), in vicinitate deserti *Milbah* hodierni, *Seba* sive *Sabæ* in Judææ parte Simeonitidis assignata z), & *Sabææ Aræ* in Media Atropatene ad Mare Caspium inter fluvios Cambysem & Cyrum a), atque regnum *Sabi* in India cis Gangem, propius vero ad flumen Indum. b), ubi nunc floret Magni Mogoli Regnum. —

s) 1. Reg. Cap. X. Vers. 1—13., ubi divitiæ, quas Regi secum apportaverat, & varia, quæ cum illo loquebatur, commemorantur.

t) Vid. CHRIST. CELLARIJ Notitiæ Orbis Antiqui s. Geographia Plenior, T. 2. Lips 1706. 4:o p. 703. sq. & Tab. Geogr. L. III. p. 787.

u) Vid. Psalm. LXXII. Vers. 10., ubi simul nominantur Reges & שְׁבָא וּמֶלֶךְ, *Schebæ* & *Sebæ*.

v) CELLARIUS l. c. P. 3. p. 234. 238. & Tab. Geogr. L. IV. p. 3. & 216.

x) CELLARIUS l. c. p. 95. & Tab. Geograph. cc.

y) CELLARIUS l. c. p. 226 & Tab. Geogr. Lib. IV. p. 216.

z) CELLARIUS l. c. T. 2. p. 587. Sed hoc oppidum ignobilius fuit.

a) CELLARIUS l. c. p. 777 & Tab. Geogr. Lib. III. p. 787. Neque hoc oppidum videtur memorabile olim fuisse.

b) CELLARIUS l. c. p. 867 & Tab. Geogr. cit. Neque vero Regnum hocce *Sabi* antiquitus fuit celebratum.

Gadolin

DE
ORIGINE MYRRHÆ CONTROVERSA

SPECIMEN TERTIUM

QUOD
VENIA EXP. FAC. MED. UPS.

PRÆSIDE

ADAMO AFZELIO,

PHIL. ET MED. DOCT., MAT. MED. ET D-ET. PROF. R. ET E. O.,
REG. ACAD. SCIENT. STOCKH., REG. SOC. SCIENT. UPS., CÆSAR.
ACAD. NAT. CURIOS. ERLANG., REG. SOC. LOND., ET REG.
SOC. LINN. LOND. MEMBRO,

P. P.

OLAVUS GOTHEN

STIP. GEIJER. ET INSTITUT. CAROLIN. ADSCRIPT,
VERMELANDUS.

IN AUDIT. GUST. DIE IX DEC. MDCCCXVIII.

UPSALIÆ

Excudebant ZEIPPEL ET PALMBLAD.

IN SACRAM REGIAM MAJESTATEM

MAGNÆ FIDEI VIRO

MEDICINÆ DOCTORI AC CHIRURGICÆ MAGISTRO

NOBILISSIMO ATQUE CELEBERRIMO

DOMINO *ANDR. J. HAGSTRÖMER*

NOSOCOMIORUM REGNI SVECICÆ DIRECTORI GENERALI

REGII COLLEGII SANITATIS CONSILIARIO

AD INSTITUT. CAROLIN. ANATOMIÆ PROFESSORI REGIO ET ORD.

NEC NON REGIOR, ORD. DE STELLA POLARI AC DE WASA

EQUITI

Patrono Summo

Sacrum

Debit Voluit

Cliens Devotissimus

OLAVUS GOTHÉN.

ENKEFRUN

HÖGÅDLA FRU **CAJSA GRETA GOTHEN**
född HAMNSTRÖM

Igenkänn här och emottag i denna gärd af barnslig vörd-
nad ett ringa uttryck af erkänsla för den stora ömhet, hvars
föremål jag är och alltid varit.

en Lydig Son
OLOF.

Chersonesi sive *Cherronesi* veteribus fuerunt cognitæ plures, & urbes & peninsulæ & promontoria *c)*. Sed coelum situmque & quæ sunt reliqua si respexeris, earum nulla ad ferenda odoramenta atque aromata a THEOPHRASTO enumerata, nostra quidem sententia, iudicetur idonea, præter Chersonesum *auream* extra Gangem sitam, quam SALOMONIS *Ophir* fuisse multi putant *d)*, & quæ nostris temporibus *Malacca* dicitur *e)*, nisi quod nobis quidem multo probabilius videtur, cum ARRIANO *f)*, MARCIANO *g)* & PLINIO *h)* totam fere Arabiam Felicem, utpote in-

C

c) Vid. Dictionarium Historicum, Geographicum & Poëticum, auct. CAR. STEPHANO, ed. NIC. LLOYDI, Oxon. 1671. Fio p. 274.

d) CELLARIUS l. c. p. 873 sq. & Tab. Geogr. cit.

e) Vid. Historisch- und Geographisches Allgemeines Lexicon von JAC. CHRIST. ISELIN, Iter Theil, Basel 1727. Fio S. 888.

f) ALEXANDER, classe ad Arabiam invadendam parata, pluribus ad eam prius explorandam & circumnavigandam utebatur emissariis, ut ARCHIA, ANDROSTENE & HIERONE SOLENSI, quorum ille cum navī triginta remorum non ultra Tylum (sinus Persici) insulam procedere est ausus, sed iste cum alia nave triginta remorum τῆς χερρόνησος τὴν Ἀράβων παρέπλευσε aliquam partem *Cherronesi* Arabum prænavigavit; & hic tandem, cui etiam data nave triginta remorum mandaverat ALEXANDER, ut τὸν χερρόνησον τῶν Ἀράβων πᾶσαν circumnavigaret . . . , ad Eum reversus, ἐξήγγειλε τὸ μέγεθος τῆς χερρόνησος θαυμαστὸν εἶναι, renunciavit magnitudinem *Cherronesi* mirandam esse, neque Indorum terra multo inferiorem, & promontorium ejus in magnam Oceani partem prominere, ARRIAN. Exposit. Alex. Lib. 7., Ed. JAC. GRONOVII Lugd. Batav. 1704. Fio p. 301 sq.

g) Arabia Felix . . . ὡς περ χερρόνησος μέγιστη πλατυτάτω ἰσθμῷ προσεχομένη περιρρεῖται τῇ θαλάσῃ, sicut *Cherronesus* magna latissimo isthmo (continenti) adhærens, mari circumluitur, MARCIAN. Periplus Maris Externi, p. 15. in Geographiæ Vet. Scriptor. Græc. Minor. Vol. I., Oxon. 1698. 8:o

h) Ipsa vero peninsula Arabia inter duo maria, Rubrum Persicumque, procurrens, cet., PLIN. Nat. Hist. Lib. 6, Cap. 28.

ter sinus Arabicum & Persicum positam, Χερσόνησον, *Peninsulam*, velinus appellatam. — Nomen: Ἀδραμίττα, vel ut etiam scribitur: Ἀδράμιτα & Ἀδράμωτα, alibi quidem non invenimus. Sed de *Chatramotitis*, Arabiæ Felicis populo *Catabanis* ad Orientem contermino i), meminit STEPHANUS k), & de *Atramitis*, pago Sabæorum, PLINIUS l). Et siquidem hi, etiam *Adramita* nominati, ab illis non fuerint diverſi m), minime videtur improbabile, esse hunc Sabæorum pagum, quem Ἀδραμίτταν seu Ἀδραμίταν nuncupat THEOPHRASTUS. Præterea vero fuit quoque insula quondam Lyciæ Ἀδραμύττις STEPHANO vocata n), & nobilis olim Troadis urbs, Ἀδραμύττειον sive Ἀδραμύττειον, laudata multis veterum & eadem fortassis, quæ nunc *Landramiti* audit o). — Erant STRABONIS Καταβάσις p)

i) Vid. CELLARIUS l. c. p. 705.

k) Dictionarium cit. p. 273., ubi *Chatramitis*, regio Arabiæ juxta mare Rubrum sita, laudatur ut myrrhifera, & cujus incolæ etiam *Chatramotæ*, *Chatrimmitæ*, *Chatrimmititæ*, immo *Atramotitæ* auctoribus dicuntur fuisse vocati; & *Cattamotitæ* insuper, ut inter varias lectiones exstat in editione PLINII Nat. Hist. Gronoviana, Lugd. Batav. 1669. 8:0 p. 367.

l) Loc. cit. Lib. 12 Cap. 14, ubi hæc leguntur: *In medio ejus (Arabiæ) fere sunt Atramitæ, pagus Sabæorum, capite regni Sabotæ, in monte excelso, cet.* — Idem jam supra Lib. 6, Cap. 28. notaverat his nimirum verbis: *Pars eorum (populorum Arabiæ) Atramitæ, quorum caput Sabotæ (vel Sobotale, ut habent alii codices) LX templa muris includens.*

m) Vid. STEPHANUS l. c. p. cc. atque CELLARIUS l. c. p. 704.

n) Loc. cit. p. 26.

o) Cfr. CELLARIUS l. c. p. 42 & STEPHANUS l. c. p. cc.

p) Vid. CELLARIUS l. c. p. 705. Sed STEPHANUS eos *Catabanes* vocat & populum fuisse Arabiæ Desertæ memorat l. c. p. 250. —

& PLINII *Catabani* q) gens Arabiæ Felicis quondam non ignobilis, & eorum regio dicebatur *Καταβαία* r), eadem sine dubio ac *Καταβαία*. — Postremo ad locum-vocabulo: *Μάλι*, vel ut habet Codex Aldinus: *Μάραλι*, significatum quod attinet, vix est quod dubitemus, eum fuisse Arabiæ Felicis olim vicum, quem *Μαράλα* PTOLEMÆUS nominat s). Alioqui similitudo vocis de Emporio, *Μαλεος* dicto, in Æthiopia nunc Abysinia ad fretum Babelmandel quondam florente, ansam cogitandi præbere posset, t).

Quæ ad explananda & intelligenda conferant nomina sæpe obscura locorum, in quibus arborem *myrrhiferam* nasci memorat THEOPHRASTUS, hæc sunt omnia, quæ investigare & colligere huc usque potuimus. Nunc ad Stirpes, quibus illam aliquo modo similem refert, adgrediamur paullo accuratius examinandas. Et quum eam ante alias cum arbore comparat τὴν *Λιβανωτὴν*, vel ut vulgo vocatur, *turifera*, maximi intererit primum scire, quænam hæc sit & quo nomine appelletur Botanico. Illustis olim nostras VON LINNÉ, eam esse credebatur *Juniperum lyciam* u), fide & auctoritate, nisi omnino fallimur, inductus

---

PLINIUS quoque *Catabanum* meminit, utpote qui Arabiam sterilem incolunt. Vid. Ejus *Nat. Hist. Lib. 5. Cap. 11.*

q) Qui inter Gentes Arabiæ nūmerantur ad utraque maria porrectas ut *Larendanos*, *Gebanitas*, *Toanos*, *Atchitas*, *Sabæos*, proptertura clarissimos, cet. Vid. Ejus *Nat. Hist. Lib. 6. Cap. 11.*

r) Vid. supra not. p).

s) Cfr. STEPHANUS l. c. p. 499.

t) Vid. STEPHANUS l. c. p. cc.

u) Ita scribitur in Ejus *Spec. Plant. ed. 11a p. 1039, ed. 2. p. 1471, Syst. Nat. ed. 10. p. 1297. & Mat. Med. ed. 2. p. 217.* ceterisque omnibus. Sed in *Syst. Nat. ed. 12. T. 2. p. 660, & Syst. Veget. ed. 13. p. 749, ed. 14. p. 895 & ed. 15. p. 936.* exstat *lyci-*

THEVETI *v*). Et illum postea secuti ad nostra fere tempora Scriptores Materiae Medicæ tantum non omnes, quin immo in hodiernum usque diem Pharmacopææ Svecicæ Dispositores novissimæ *x*); quantumvis huic rei, præter multa alia, repugnant aperta THEOPHRASTI verba: *Φύλλον δὲ ἔχειν ἐμφερὲς τῇ Ἀρίᾳ*, vel si mavis: *τῇ Ἀπίῳ*, *y*). Etenim utramlibet, *Arian* an *Pitum*, cogitaveris, folia neutrius ullo modo acerosi cujuscunque *Juniperi* dici queunt similia. Unde certo etiam licet concludere, quæliacunque sint folia arboris olibaniferæ, neutiquam illa esse acerosa; quod recentior quoque ætas nostra confirmavit,

na. Ex nomine si judicare liceat, verissimum videtur, nostrum *v. LINNÉ* initio fortassis credidisse, *Junipero thuriferæ* deberi Olibanum, sed meliora deinde edoctum sententiam mutasse. Hanc quidem arborem nullo ejusmodi succo stillare, firmissime adseverat in arte herbaria, dum vixit, celeberrimus VENTENAT in præfatione Operis: *Descr. des Plantes . . . dans le Jardin de J. M. CELS, Par. An. 8:9 4:0*. — Nihilo tamen minus *Junip. turiferam* potius quam *Lyciam* largiri Olibanum existimare videtur ABERMAJER, quum illam sine & hanc cum signo interrogationis notavit, vid. *Taschenb. der Pharmac. r:ter B'd, Leipz. 1809 8:0 S. 690*. — Tandem neque *Jun. Lyciam* hanc substantiam producere, persuasissimum se habere, adserit Professor SPRENGEL, in *Institut. Pharmac. Lips. 3: Altenb. 1816. 8:0 p. 159*.

v) Qui Tomo I Cosmographiæ, Lib. IV scribit: "*Thuriferam pinus resiniferas referre, 3: succum fundere, qui tempore durefcit 3: Thus vocatur, cum quo granula reperiuntur arenæ aut sabulo similia, quæ mannam Thuris vocant. Multas regiones 3: insulas hujus esse feraces; non solum Arabiam.*" Quæ verba, quum in Bibliotheca nostra Academica non invenitur *Cosmographia* ANDR. THEVETI, excerpimus ex Editione BODÆI *Hist. Plant. THEOPHRASTI, Amst. 1644. F:0 p. 979*.

x) *Holm. 1817. ed. 8:0 p. 25 3: 4:0 p. 27*.

y) *Vid. supra p. 12. lin. 7. & p. 13. l. II.*

quatenus exploratum nunc habemus, το Λιβανύου quidem *Indicum* exstillare arborem, cujus folia sunt pinnata tomentosa quamque utpote novam nomine *Boswellia serrata* f. *turifera* ante multos annos descripserunt & delineandam curarunt Botanici Angli COLEBROOKE, ROXBURGH & FLEMING 2), atque suis igitur Institutionibus Pharmacologicis ut stirpem Olibani veram inseruit Professor SPRENGEL a). — Quum vero duplex fuit *Olibanum* antiquitus notum, nobis admodum videtur probabile, non tam illud ex remota *India Orientali* hinc intelligere THEOPHRASTUM, quam potius quod ferebar multo propinquior *Arabia* atque *Aegyptus*, & cujus stirpis folia similia dicit foliis τῆς Ἀπρις vel fortasse rectius τῆς Ἀγίας, quarum vocum illius quidem significatio cognita est & bene stabilita, sed hujus non item. Nos saltem dubitamus, hanc arborem omnino eandem credere ac nostram *Crataegum Ariam*, ut fecerunt b. VON LINNÉ & post eum huc usque Botanicorum plerique. — Est nimirum THEOPHRASTO ἡ Ἀγία arbor materie durissima, natura perpetua & ad carbonem utilisima, atque præterea *Lauro* similis b). Sed valde

2) Operum pretiosorum: *Asiatic Researches & Plants of Coromandel*, quum Volumina illa, in quibus arborem *Olibano Indico* stillantem descriptam & delineatam exhibuerunt Auctores supra nominati, nondum inspicere nobis licuit, neque ex his fontibus notitiam istius arboris haurire potuimus, sed tum ex aliorum libris, ut STACKH. l. c. p. 13. Ejusd. *Extracts from BRUCE'S Travels in Abyssinia & other modern authorities, respecting the Balsam & Myrrh Trees, Bath*, 1815. 8:o p. XIX-XXI Pl. III. f., atque SPRENG. l. c. p. c., tum etiam ex Ephemeridibus litterariis, nominatim *Goettingische gelehrte Anzeigen*, ann. 1812 N:o 179 & *Ergänzungsblätter zur allgem. Literaturzeitung*, ann. 1817. N:is 94 & 95. cet.

a) CURTII SPRENGEL *Institut. Med. Tom. V Pharmacologia*, & cum speciali etiam Titulo: *Instit. Pharmacol.* cet. loc. cit.

b) Vid. THEOPHR. l. c. Lib. 4. Cap. 8 p. prim. 417., Lib. 5. Cap. 4. p. 517. Cap. 5. p. 521 & Cap. 10. p. 539.

incertum videtur, an vera *Laurus* heic intelligi possit, quoniam in aqua crescere perhibetur c). Utcumque tamen erit, et si vel adsumatur, folia *Arix* referre laurina, non inde sequitur, illa revera esse simplicia. Etenim quæ inter hæc & composita intercedit, differentiam non semper rite animadvertisse Veteres existimentur. PLINIUS v. gr. de *Fraxino*, quam folia habere pinnata novimus, loquens: *Græci, inquit, duo genera ejus fecere: longam enodem, alteram brevem, duriolem fusciolemque, laureis foliis d)*. Hæc inter plures fortassis una sit ratio, cur Herbariorum multi, ut GESNERUS, CLUSIUS, CÆSALPINUS, cet., *Ariam* THEOPHRASTI *Sorbum* appellaverint e), & eodem hoc nomine heic usus fuerit vertendo armiger STACKHOUSE f). Quin etiam convenit hæc interpretatio in relationem de arbore turitera alteram a THEOPHRASTO infra notatam, qua *Lentisco* (*Pistaciæ Lentisco* L.), cujus folia sine dubio pinnata sunt, similis fertur. — Quæ igitur hactenus fusius commentati sumus, una cum illis, quæ nulla commentatione egent, si in summam rediguntur & in

c) Postquam enim, nullam in Arabia apud mare Rubrum nasci arborem πλην της ακανθης της δ' ψαδος καλιστα, in initio *Lib. 4. Cap. 8.* dixit THEOPHRASTUS, hæc addit verba: *Εν δε τη θαλαττη ενυδρου δενδρα τινα φυσαι, καλ καλεσιν αυτα Δαφνην κατ' Ελαιαν.* Est de η μεν Δαφνη ομοια τη Αριæ η δε Ελαια τῷ φυλλῳ. Ejusmodi autem arbores, quæ revera sunt *Laurus* & *Olea* & aquis rubri maris innascuntur, Botanicis, quod sciamus, nondum innoverunt. Sed pertinet sine dubio utraque ad aliud quoddam genus.

d) *Loc. cit. Lib. 16. Cap. 13.*

e) *Cfr. Pin. Theatr. Bot. CASP. BAUHINI, Basil. Helv. 1623. 419. p. 452.* — Auctores heic laudati arbore, quam *Sorbum* nominarunt, potuisse intelligere patentur æque *Cratægum torminalis* L. atque Ejus *Crat. Ariam*. Vel potius sit fortassis *Aria* THEOPHRASTI species aliqua *Sorbi* vel *Cratægi* foliis divisus huc usque non definita.

f) *De Libanoto, cet. p. 3. l. 10.*

linguam transferuntur Botanicam, descriptio arboris *turiferæ*; quatenus e notatione THEOPHRASTI supra citata cognoscatur, erit admodum hæc:

Arbor medioeris, quasi quinque cubitos alta, ramosissima.

Crescit in Indiæ, Syriæ, Arabiæ, Chersonesi, Sabæ cet. montanis præaltis & sub eorum radicibus; — in solo subargillaceo & quod schisto constat.

Cortex totius arboris lævis, ut *Lauri* (nobilis L.)

Folia cujusdam *Sorbi* sed multo minora, lævia, thalassina instar *Rutæ* (graveolentis L.); — vel (Pistaciæ L.) *Lentisci*, tamen subrubicunda.

Fructus — etiam *Lentisci*.

Et huic comparata descriptio Botanica arboris *myrrhiferæ*, quatenus e verbis THEOPHRASTI supra allatis hauriri possit, hæc erit:

Arbor præcedente humilior & fruticosior; — vel (Pistaciæ L.) *Therebintho* similis sed scabrior & spinosior.

Crescit in iisdem regionibus locisque.

Truncus tortuosus, durus, juxta terram surâ crassior.

Cortex aculeatus (l. spinosus), scaber, ut (*Arbuti* L.) *Andrachnes*.

Folia instar *Oleæ* (europææ L. g), sed villosa apiceque subspinosa, sicut (*Quercus* L) *Prini* h); — vel instar *Therebinthi* & gustu & formâ, paullo tamen rotundiora.

g) Sensus heic ut antea monuimus, probabiliter erit, foliorum arboris *myrrhiferæ* singulos tantum lobos, vel pinnas, foliis *Oleæ* integris esse similes, vid. supra p. 13. not. l.

h) Folia hujus arboris denticulis apice callosis instructa esse novimus; cfr. præterea STACKH. l. c. p. 5. n. 6.

RESTAT nunc, ut ea, quæ de ratione *Myrrham* atque *Olibanum* legendi cumque illis mercandi natiat *THEOPHRASTUS*, et quæ de *Myrrhæ* diversitate ejusque probatione acceperat, tandem attingamus.

SCHLICET post relatam primam, quam supra p. 12 l. 1-12 notavimus, arborum myrrhiferæ turiferæque inter se comparatarum descriptionem, a nautis, qui ex Heroum oppido solverant, communicatam, addit 1), "nautas istos" in monte, quem aquæ quærendæ causâ adscenderant, non modo ipsas vidisse arbores, verum etiam animadvertisse, harum & truncos & ramos suis incisos, alios nimirum velut securi rescisos, alios tenuioribus signatos incisuris; lacrimas inde partim decidere, partim arboribus inhærere; easque demum cum subjectis tegeibus palmeis excipi, tum solo tantum circumspavito."

Ad mercaturam quod attinet, iidem nautæ memorarunt, "montem istum univrsum inter Sabæos, loci dominos, esse divisum; ob horum justitiam neminem suas ibidem arbores custodire; atque adeo & *Olibanum* & *Myrrham* sese largiter inde ad naves deportasse. Præterea se audisse dixerunt, *Myrrham* & *Olibanum* undique collectum ad Solis convehi delubrum, Sabæis omnium sanctissimum; custodes illic esse Arabes armatos, qui invigilant suo quisque acervo & quibus similiter *Myrrha* relinquitur; super quemque acervum tabulam poni, in qua numerus mensurarum litteris significatur æque ac pretium, quod pro singulis mensuris sit persolvendum; mercatores, quando illuc venerint, scripturas inspicere, & quod illis placuerit, dimensos, ejus pretium in eodem ponere loco, unde merces abstulerint; sacerdotem deinde accedere & parte tertia pretii Deo demta, reliquum ibidem relinquere; idque dominis servari tutissime, donec id acceptum advenerint."

---

1) *L. c. Lib. 9. Cap. 4. p. 975*, ubi modus & colligendi & mercandi exponitur.

DE
ORIGINE MYRRHÆ CONTROVERSA

SPECIMEN QUARTUM

QUOD

VENIA EXP. FAC. MED. UPS.

PRÆSIDE

ADAMO AFZELIO,

PHIL. ET MED. DOCT., MAT. MED. ET DIÆT. PROF. R. ET P. O.,
REG. ACAD. SCIENT. STOCKH., REG. SOC. SCIENT. UPS., CÆSAR.
ACAD. NAT. CURIOS. ERLANG., REG. SOC. LOND., ET REG.
SOC. LINN. LOND. MEMBRO,

P. P.

CAROLUS MAGNUS ÅKERBLOM,

BOTHN. STIP. REG.

IN AUDIT. MEDICO DIE XX APR. MDCCCXXV.

UPSALIÆ

EXCUDEBANT REGIÆ ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

TEMPUS anni *Myrrham* colligendi maxime idoneum leviter tangit THEOPHRASTUS, dicendo k): "(Arbores) Olibani & *Myrrhæ* sub canicula & fervidissimis diebus incidi narrant." Eam sine dubio ob causam, ut lacrimæ tum majori copia tum præstantiori qualitate sic obtineantur.

DE *Myrrhæ* diversitate ejusque probatione docet l): "Omne quidem Olibanum rude adfertur & simile ad speciem cortici. Sed quod ad *Myrrham*, alia Stacte (i. e. arte facta præsertim e *Myrrha* recente vel stillativa & Cinnamomo composita), alia fictitia (est). Melior probatur gustu & ejus norma concolorem accipiunt." Scilicet ne omnem gustare cogantur collectores, illam, quæ similem ac gustu approbata colorem gerit, solam legunt.

USUM *Myrrhæ* indicat m), ubi inter alia undeviginti, quibus ad aromata utuntur, illam numerat, quæque singula sunt: "Casia, Cinnamomum, Cardamomum, Nardus, Νάρδος, Balsamum, Aspalathus, Storax, Iris, Νάρκη, Costus, Panaces, Crocus, *Myrrha*, Cyperus, Schænus, Calamus, Amaracum, Lotus, Anethum. Horum vel radices vel cortices vel surculi vel ligna vel semina vel flores (sumuntur)." Vocabulis in Textu duobus, quoniam ignoramus, quænam respondeant nomina Latina, Græca retinuimus.

NOTANDUM denique est, THEOPHRASTUM, licet se-

k) Loc. cit. Libr. 9. Cap. 2. p. 967.

l) L. c. Libr. 9. Cap. 4. p. 976.

m) L. c. Libr. 9. Cap. 7. p. 1004

cundum verba, quæ & pagina præcedente & heic supra attulimus ex Græco in Latinum versa, arborum earumque partium incisuram, lacrimarum caussa, esse omnino necessaria credatur, alio tamen loco aperte dicere n), "et "Olibanum & Myrrham & Balsamum, & si quid aliud simile, tam incisura quam sponte prodire."

HÆC sunt omnia, quæ in THEOPHRASTO de *Myrrha* hucusque invenire potuimus relata.

ILLI ætate proximus Auctor, mentionem *Myrrhæ* faciens, est JESUS SIRACHI *Filius*, qui in Libro Σοφία inscripto & Sacro Codici inter Apocryphos inserto Cap. XXIV. vers. 15, sed in Versione Svecana, vers. 20. 21., dicit o):

Ὡς Κιννάμωμον καὶ Ἀσπάλαδος αἰρωμάτων δέδωκα ὀσμὴν,
Καὶ ὥς Σμύρνα ἐκλεκτὴ δέδωκα εὐωδίαν,
Καὶ ὥς Χαλβάνη καὶ Ὀνυξ p) καὶ Στακτὴ,
Καὶ ὥς Λιβάνη q). ἅραις ἐν σκηνῇ.

n) L. c. Libr. 9. Cap. 3. p. 973.

o) Vetus Testamentum ex Versione Septuaginta Interpretum olim — — — expressum, emendatum ac suppletum a JO. ERN. GRABE, nunc vero — — — edidit JO. JAC. BREITINGERUS, Tom. IV. Tiguri Helv. 1730. 4:o p. 330.

p) Vocabulum hocce in versione Latina retinuimus, non omnino certi, quid heic proprie denotet. Variarum certe, quæ illi vulgo tribuntur, significationum nulla sane in hunc locum quadrat, nisi esset: *Flos cujusdam Rosæ bene olentis*, vel si mavis: soli ejus *ungues* vel potius *petala*.

q) Secundum meliores Lexicographos quum vox λίβανος proprie arborem significet, ex qua emanat *resina*, λίβανωτός dicta, illius notio-

*Sicut Cinnamomum & Aspalathus aromatum dedi odorem,
 Et sicut Myrrha electa dedi fragrantiam
 Et sicut Galbanum et "Ovū & Stacte,
 Et sicut Olibani suffimentum in Tabernaculo.*

Per totum hocce Caput veram Sapientiam celebrat Auctor, utpote a Deo profectam, Ejus sancto patefactam verbo & lumen inde salutare non tantum Ecclesiae membris sed omnibus usquequaque terræ incolis conciliaturam. Eam igitur variis extollit encomiis, ejus dignitatem aptis commendat exemplis ejusque tandem potentiam reddendi hominis statum nobilem atque felicem multis illustrat imaginibus, e natura potissimum petitis, & hoc loco e variis odoramentis eorumque benefico in corpūs humanum effectū.

MELEAGER, qui nunc sequitur, habet solum r):

Σμυρνάϊς τε κλάδος Νικανέτης — —

unde tamen concludere liceat, stirpem, quæ *Myrrham* producit, esse arborem, & in Insula Sami fortasse crescere vel saltem ibidem innotuisse, quatenus NICKÆNETUM fuisse Samium constat s).

---

nem præferendam esse credimus, neque hoc loco inconvenientem, tametsi nomina cetera heic laudata materiam potius ad suffimentum vel tus idoneam potius quam ipsam stirpem denotare videntur.

r) Carmina edita e recensione BRUNCKII, cum commentario, Lipsiæ 1789. 8:o. p. 2. v. 29.

s) Loc. cit. Not. p. 65. v. 29.

QUI post MELEAGRUM aliquam *Myrrha* notitiam nobis reliquerunt, Scriptores Græci sunt, quod ad tempus quo vixerunt, ordine DIODORUS SICULUS & DIONYSIUS dictus PERIEGETES, quorum igitur verba huc spectantia eodem ordine nunc transcribemus.

DIODORUS SICULUS, "Regio, inquit, ^{t)} Arabiae sterili et inaquosae connexa, tantopere eam præstat, ut ob fructuum aliorumque bonorum illic copiam felix Arabiae cognomen obtinuerit: Calamum enim et Schoenum ceteramque aromaticæ naturæ materiam copiose profert, foliorum etiam omnis generis fragrantias (exspirat), & variis destillantium lacrimarum odoribus referta est." *Τὴν τε γὰρ Σμύρναν καὶ τὸν προσηφέστατον τῆς θεοῦ εἰς τε τὴν εἰκαμένην πᾶσαν διαπόμπιμον Λιβανωτὸν ἀπ' αὐτῆς αἱ ταύτης ἐσχατιαὶ φέρονται.* Myrrham certe & Diis gratissimum Olibanum quodque ad terram omnem habitatam per mare inde vehitur, extrema illius (scil. Arabiae) producant.

ALIO loco sequentia adfert ^{u)}: "Postquam ergo terras ad occidentem sitas & arctum spectantes insulasque Oceani oratione nostra peragravimus, meridiei quoque insulas in Oceano Arabiae ad ortum vergentis & Gerdrosiae approximantis singulatim perlustrabimus." — Hac deinde regione, quod ad pagorum oppidorumque multitudinem, urbium magnificentiam, habitatorum fre-

---

^{t)} Bibliothecæ Historicæ Libri, qui supersunt, Interprete LAUR. RHODOMANNO, ad fidem MSS recensuit PETR. WESSELIUS, Tom. I. Amstel. 1746. F^o Libr. II. Cap. 49. p. 161.

^{u)} Loc. cit. Libr. V. Cap. 41. p. 363. sq.

quentiam, facultatum copiam, gregum fructuumque abundantiam, cet., descripta, — pergit: "Idcirco pars illa Arabiæ, quæ bonitate ceteras antecedit, Felix inde con-
 "venienti sane nomine appellatur. Ad extremitates ejus
 "contra litoralem oceani oram complures quidem insulæ
 "jacent, sed tres solum historica relatione dignæ exi-
 "stunt. Prima vocatur Sacra (Ἱερά), in qua mortuos se-
 "peliri nefas. Altera non procul ab hacce, septem cir-
 "citer stadia, distat, in quam cadavera extinctorum de-
 "portata sepulturæ tradunt." Ἡ δ' ἐν ἱερᾷ τῶν μὲν ἄλλων
 καρπῶν ἀμοιρὸς ἐστὶ, φέρει δὲ Λιβανωτὲ τοσούτο πλῆθος, ὥστε διαρ-
 κεῖν καὶ ὅλην τὴν οἰκεμένην πρὸς ταῖς τῶν θεῶν τιμαῖς. Ἐχει
 δὲ καὶ Σμύρνης πλῆθος διάφορον, καὶ τῶν ἄλλων θυμιαμάτων παν-
 τοδαπαῖς φύσεως, παρεχομένας πολλὴν εὐωδίαν. Ἡ δὲ φύσις τῆ
 Λιβανωτῆ καὶ ἡ κατασκευὴ ἐστὶ τοιαύδε· δένδρον ἐστὶ τῷ μὲν μεγέ-
 θει μικρόν, τῇ δὲ προσόφει τῇ Ἀκάνθῃ τῇ Ἀγυπτίᾳ τῇ λευκῇ
 παρεμφερές· τὰ δὲ φύλλα τῆ δένδρεος ὅμοια τῇ ὀνομαζομένῃ Ἰτεᾷ·
 καὶ τὸ ἄνθος ἐπ' αὐτῷ φύεται χρυσείδες. Ὁ δὲ Λιβανωτὸς γι-
 νόμενος ἐξ αὐτῆς, ὀπίζεται ὡς ἂν δάκρυον. Τὸ δὲ τῆς Σμύρνης
 δένδρον ὁμοίον ἐστὶ τῇ Σχίνῳ, τὸ δὲ φύλλον ἔχει λεπτότερον καὶ
 πυκνότερον· ὀπίζεται δὲ περισκαφείσης τῆς γῆς ἀπὸ τῶν ῥιζῶν.
 Καὶ ὅσα μὲν αὐτῶν ἐν ἀγαθῇ γῇ πέφυκεν, ἐκ τέταν γίγεται δις
 τῆς ἐνιαυτοῦ, ἑαρος καὶ θερῆς· καὶ ὁ μὲν πυρρὸς ἑαρινὸς ὑπάρχει διὰ
 ταῖς θερῆς, ὁ δὲ λευκὸς θερινὸς ἐστὶ. Sacra aliis quidem fructi-
 bus destituta est, sed Olibani tantam profert abundantiam, ut per
 totum terrarum orbem ad honores Degrum sufficiat. Eximiam
 quoque habet Myrrhæ copiam & aliorum aromatum varia ge-
 nera, quæ omnem spirant fragrantiam. Natura vero Olibani &
 proprietates hæc est: Arbor statura quidem est parva sed ad spectu
 fere similis albo Ægyptiorum Acantho; folia tamen ut in quadam
 Salice, & flos ejus fit auricolor. Succus inde proveniens incisio-
 ne extrahitur ut quidem lacrima. Arbor autem Myrrhæ si-
 milis est Lentisco, sed folium habet minus densiusque positum.
 Effossa circumcirca a radicibus terra, obtinetur (succus); &

quæcumque earum (scil. arborum) in terra existunt bona, ex his gignitur bis quotannis, vere & æstate. Vernus equidem, reris causa, rufus evadit, sed æstivus albus est.

In initio tandem Capitîs proxime sequentis v) postquam indicavit, regionem inter indigenas esse divisam, partem ejus optimam Regi cecidisse & eum decimas quoque frugum accipere existentium in insula, cujus latitudinem dicunt esse stadia circiter ducenta, pergit: "Hanc ce habitant nominati Panchæi, & hi Olibanum & Myrrham in fines asportant atque Arabum mercatoribus divendunt."

HÆC est, quantum id investigare potuimus, descriptio tota, quam reliquit DIONORUS, tum regionum, quæ Olibanum & Myrrham producant, tum arborum, e quibus utrumque hoc suffimentum obtinetur. Ad illas quod attinet, non tantum Arabiam memorat Felicem, de qua in antecedentibus satis diximus x), sed insulas etiam in Oceano inter extremitatem Arabiæ maxime orientalem atque Gedrosiam jacentes, et inter quas laudibus præsertim extollit Hieram utpote Olibani Myrrhæque præ ceteris feracem. — Ampla ista regio Veteribus Gedrosia dicta Regni olim Persici erat provincia, inter Carmaniam, aliam ejusdem provinciam, ad occidentem & Indiam Magnique speciatim Mogoli antehac imperium ad orientem sita, & versus meridiem ab ostio ferme sinus Persici ad ostium fluvii Indi juxta Mare Erythræum seu partem Oceani australis maxime occidentalem extensa y), nunc

v) L. L. c. c. Cap. 42. p. 364.

x) Vid. supra hujus Opusculi Specim. 2:um, p. 15. sq.

y) Vid. Diction. Histor. Geograph. & Poët. Auct. C. STEPHA-

continetur ad maximam saltem partem regione Turcis vocata *Beludschistan* z). — Insulas Græcorum *Ἱεραὶ* tres equidem ab Auctoribus recentioris ævi ut celebres notatas invenimus, quæque sunt duæ juxta Siciliam, nempe *prima*, Vulcano sacra, una ex septem Æoliis seu Liparensibus, nunc Insula Vulcana l. di Volcano a), & *altera* contra Drepanum, nunc Trapani, promontorium & urbem in ora Siciliæ occidentali b), atque *tertia* denique, vulgo Giera, in mari Cretico vel prope Candiam c); Sed harum nulla esse potest illa a DIODORO laudata, utpote quæ in alio prorsus terrarum orbe jacere dicitur, quamque a nemine præterea indicatam huc usque licuit reperire. — Neque de Insula, quam *Panchæos* incolere narrat DIODORUS, quidpiam certius nobis constat. Etenim tametsi connexum Capitis quadragesimi secundi et proxime præcedentis videtur esse verum & unde sequeretur, eorum Insulam nullam fuisse aliam quam supra vocatam *Hieram* sive Sacram, probabilius tamen nobis occurrit conjectura, regionem ejusque habitatores simile habuisse nomen, ut plerumque usu venit, quodque noster etiam Au-

---

NO ed. N. LLOYDII, *Oxf.* 1671. *F:o* p. 401; — CHR. CELLARII Not. Orbis Antiqui, cet. *Tom.* 2. *Lips.* 1706. 4:o. p. 848. sqq. & *Tab. Geogr.* ad p. 787; — *Histor. und Geograph. allgem. Lexicon* von J. CHR. ISELIN, 2ter Th., *Bas.* 1726. *F:o* S. 457. — *Kurzer Entwurf der alten Geographie* von PAUL FRIEDR. ACHAT NITSCH, verbess. herausgegeben von CONRAD MANNERT, *Leipz.* 1821. 8:o. S. 281.

z) Vid. Hand-Atlas über Alle Theile der Erde, herausgegeben von ADOLF STIELER, *Gotha* 1823. *F:o* Obl. *Tab.* 39.

a) STEPHANUS l. c. p. 38 & p. 429. — NITSCH l. c. S. 70. — STIELER l. c. *Tab.* 33.

b) STEPHANUS l. c. p. 352 & p. 429. — NITSCH l. c. S. 63.

c) STEPHANUS l. c. p. 429.

ctor in sequentibus ejusdem hujus Capitis confirmat, atque adeo Insulam Panchæorum re vera appellatam fuisse *Panchæam*, qualem exstitisse quoque novimus in Oceano Australi d), sine dubio adeo vicinam Arabiæ, ut hujus mercatoribus inde & Olibanum & *Myrrham* commodè possent incolæ divendere. Constat præterea magnam ipsius Arabiæ Felicis partem aromatum maxime fecundam dictam fuisse *Panchæam* vel *Panchaiam*, & regionem quoque turiferam, atque Panchæos nominatos, qui eam habitabant, populos, e). — Restat, ut differentiam denique adnotemus obviam in discriptione, quam dedit utriusque arboris cum THEOPHRASTUS tum DIODORUS SICULUS. Scilicet ille *turiferam* narrat mediocrem esse foliisque instructam cujusdam *Sorbi* vel (*Pistaciæ* L.) *Lentisci*, et *myrrhiferam* humiliorem ac fruticosiorem vel (*Pistaciæ* L.) *Terebintho* similem & hujus etiam foliis præditam f). DIODORUS vero arborem *turiferam* dicit *Acauthum* referre *Ægyptium* foliis cujusdam *Salicis*, & *myrrhiferam* (*Pistaciæ* L.) *Lentisco* similem esse, foliis tamen minoribus et confertis.

DE *Myrrha* hunc in modum meminit DIONYSIUS dictus PERIEGETES, g):

---

d) CELLARIUS l. c. p. 707, ubi etiam & p. sq. ceteras enumerat insulas circa Arabiam Felicem sitas non tantum in ipso sinu Arabico sed in mari quoque Erythræo.

e) CELLARIUS ll. cc. & Tab. Geograph. ad p. 787, atque STEPHANUS l. c. p. 603.

f) Vid. supra *Specim.* 3:um p. 23.

g) Orbis Descriptio cum Commentariis EUSTATHII, Oxon. 1710. 8:o p. 167. vers. 636—939 & Tab. Geogr. p. 115 adnexa, ubi pars

DE

ORIGINE MYRRHÆ CONTROVERSA

SPECIMEN QUINTUM

QUOD

VENIA EXP. FAC. MED. UPS.

PRÆSIDE

ADAMO AFZELIO

PHIL. ET MED. DOCT., MAT. MED. ET DIÆT. PROF. R. ET E. O.,
REG. ACAD. SCIENT. STOCKH., REG. SOC. SCIENT. UPS., CÆSAR.
ACAD. NAT. CURIOS. ERLANG., REG. SOC. LOND., REG. SOC.
LINN. LOND., ET REG. SOC. HORTICULT. LOND. MEMBRO,
ATQUE SOC. MED.-BOT. LOND. MEMBRO HONOR. ET CORRESP.

P. P.

ANDREAS HOLMBLAD

STIP. STJERNECREUTZ. VESTROGOTHUS.

IN AUDITOR. MED. DIE XII JUN. MDCCCXXIX.

UPSALIÆ

EXCUDEBANT REGIÆ ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILL.

1893

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

Ἀεὶ κηέσσαι Θύοις ὑπὸ λαγρόν ὀδῶδεν
 Ἡ Θύς, ἡ Σμύρνης, ἡ εὐόδμος Καλαίμοιο,
 Ἡ καὶ Θεσπεσίῳ πεπαινομένη Λιβάνοιο,
 Ἡ Κασίης. - - - - -

Continue spirans odores, suaviter redolet
Vel Thyam vel Myrrham vel fragrantem Calamum
Vel etiam divinum maturum Olibanum
Vel Casiam. - - - - -

HÆC singula narrat Auctor de terra Arabum ditissima, cujus situm, ventos, limites et populos in antecedentibus breviter describit, cuique, præter alia memoranda in sequentibus relata, id etiam obtigisse dicit magnum atque mirandum, quod semper sit odorifera, utpote variis abundans stirpitibus, quæ materiam præbent fragrantem vel ad suffimenta utilem, quæque sunt *Thya*, *Myrrha*, *Calamus*, *Casia* et quando ad maturitatem pervenit, divina *Olibanifera* arbor. Nobis saltem hic videtur esse verus hujus loci sensus, h).

Arabiae Felicis orientalis media vocatur *Regio Thurifera* et ad occidentem spectans *Regio Myrrhifera*.

h) Etenim vocabulum Θύον, heic bis occurrens, quatenus ex contextu verborum conjicere liceat, duplicem habet sensum, ita quidem; ut primo loco, ubi pluraliter adhibetur, odoramenta significet in genere quæcumque, sed altero, ubi singularis est numeri, certam stirpem odorem vel tali materia stillantem, quæ tum etiam Θύα vel Θύη nominatur, et aliqua cogitetur *Thujæ* vel generis cujusdam cognati species, qualem esse novimus *Thujam articulatam*, ex qua obtineri nostris temporibus creditur *Resina Sandaraca*, quæ prunis imposita gratum spargit odorem, ideoque ad suffimenta crebro adhibetur. — Σμύρνη, ut ex hoc opusculo sæpe elucet, et arborem denotat et succum ejus proprium. — Κάλαμος εὐόδμος indicat, nisi omnino fallimur,

PRÆSTANS ille Geographus STRABO pluribus in locis de Myrrha loquitur i), videlicet

PRIMO: Φέρει δὲ Αιβανωτὸν μὲν ἢ Καταβανία, Σμύρναν δὲ ἢ Χατραπεωτῖτις. Καὶ ταῦτα δὲ καὶ τὰ ἄλλα ἀρώματα μεταβάλλονται τοῖς ἐμπόροις. Catabania Olibanum gignit; Chatriotitis vero Myrrham. Tum hæc tum alia aromata permutatione dantur mercatoribus, "qui ad eos ex Elanis in Meli-næam veniunt in diebus septuaginta", k).

SECUNDO: "Post Diram deinceps est regio aromati-
"fera et prima ejus ἢ τὴν Σμύρναν φέρουσα, quæ Myrrham
"fert, cujus incolæ pisces comedunt atque carnes, et
"quæ Perseam quoque producit et Sycomorum Ægy-
"ptiacum", l).

solam odorariam partem seu radicem τῆ καλάμου, qui nobis videtur esse LINNÆI *Acorus Calamus*. — Sed cum Αιβανός tum Κατὰ sine dubio utroque sensu sumitur, quarum tamen vocum illa, ut supra (*Spec. 4. p. 26. not. q*) monuimus, proprie arborem, et hæc fortassis vulgo corticem significet.

i) Rerum Geographicarum Libri XVII. Gr. et Lat. cum Notis CASAUBONI et aliorum, cet. *Ainstel. 1707. Fio p. 1070*. Liber Decimus Sextus, in quo Assyria, — Syria, — et Arabia — omnesque harum regionum partes — describuntur.

k) *Loc. et Libr. cit. p. 1113*. Variantem heic observavimus lectionem. Scilicet in editione *Geographiæ STRABONIS*, quam procuravit GUILIELMUS XYLANDER, *Basil. 1571. Fio p. 887*, inter vocabula: Καταβανία et Σμύρναν, inserta sunt hæc: Σμύρναν δὲ ἢ Καταβανία; quæ vero in editione desunt supra citata cum Notis CASAUBONI. Sed in versione hujus Latina post verbum: gignit, nihilominus additum invenitur: "et Myrrham." — Utrumque hocce vocabulum: Αιβανωτός et Σμύρνα, heic sine dubio ipsum arboris succum significat, vid. supra p. 3 et 26. Cfr præterea J. SCAPULÆ *Lexicon Græco-Latinum, Basil. 1600. Fio p. 966 et 1077*, atque BAS. FABR. SORANI *Thesaurus Eru-ditionis Scholasticæ*, cet. locupl. a J. M. GESNERO, *Lips. 1726. Fio. p. 1605. Myrrha et Tom. 2. p. 909. Thus*.

l) *LL. cc. p. 1119*. Ad arbores: Περσαία et Συκοεινός Ἀγρυπτιος, quod attinet, hæc certe est *Ficus Sycomorus*, LINN., quatenus ipse

TERTIO: Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ ποταμία τῆς Ἰσίδος λεγόμενη· καὶ ἄλλη τὶς Νεῖλος· Ἀμφὴ καὶ Λίβανον καὶ Σμύρναν παρὰ πεφυκότα ἔχουσαι. *In mediterraneo (est) regio fluvialis, quæ Isidis dicitur, et alia quædam Nilus. Ambæ et Olibanum et Myrrham juxta crescentes habent, m).*

QUARTO: Ποταμία Ἀπόλλωνος καλεσμένη, ἔχουσα πρὸς τῷ Λιβάνῳ καὶ Σμύρναν καὶ Κιννάμωμον, *Regio fluvialis, quæ Apollinis vocatur, præter Olibanum profert et Myrrham et Cinnamomum, "quod plurimum circa loca depressa potius floret", n).*

QUINTO: Παρ' οἷς καὶ Σμύρνα καὶ Λίβανος καὶ Κιννάμωμον· ἔν δὲ τῇ παραλίᾳ καὶ Βάλσαμον καὶ ἄλλη τις πῶς σφό-

STRABO deinde *Lib. XVII. p. 1178.* addit: "Συκάμινος — fructum fert "dictum συκόμορον, nam ficui persimilis est, gustatu tamen ignobili"; quæ omnia in hanc Speciem bene quadrant. — *Illi*us vero significatio aliquantum dubia videtur; nam Περσία quidem, quæ loco mox citato dicitur "arbor magna fructu dulci et grandi", sit LINNÆI vel *Amygdalus Persica* vel *Laurus Persea*, utraque fructum habens magnum et gratissimum, et quarum hanc in Guinea crescentem inveniebat Celeb. PRÆSES; quæque vox etiam scribitur Περσία et Περσίς, ut perhibet SCAPULA *l. c. p. 1295.* — Sed nullibi præterea Περσίαν offendimus, quæ igitur consideretur vel ut arbor aliqua affinis adhuc ignota, vel potius ut eadem ac Περσία, differenti solum dialectu designata, quemadmodum sæpe apud Græcos accidisse novimus.

m) *LL. cc. et p. c.* Vocabula: μεσογαία et ποταμία, tametsi revera sunt adjectiva, heic tamen ut substantiva feminini generis adhibentur, cuius rei exempla in auctoribus Græcis exstant plurima; et quorum illud mediterraneum vel regio mediterranea verti debet et hoc regio irrigua vel aquis fluentibus abundans, cui nomen erat Isis. — Vocabus: Λίβανος et Σμύρνα, hic sine dubio ipsæ intelliguntur arbores, quæ in istis regionibus, Iside nempe et Nilo, dense crescebant.

n) *LL. cc. p. 1120.* Heic saltem Κιννάμωμον, cum loca, ubi crescit, indicantur, non nisi arborem significare potest. Cfr etiam SCAPULA, *l. c. p. 794.*

δρα εὐώδες, Apud hos (scil. Sabæos) et Myrrha et Olibanum et Cinnamomum (nascitur), sed in ora maritima tum Balsamum tum alia quædam stirps valde odorata, "cujus tamen odor cito perit. Sunt etiam ibi Phœnices odoratæ et "Calamus." — — — Et infra in eadem pagina: "Plebis "pars agros colit, pars aromata mercatur et indigena et "Æthiopica; navigantes propter ea per angustias navigiis "ex corio confectis. Tanta vero est (apud eos aromatum) "copia, ut pro sarmentis et materie, quæ uri potest, "Cinnamomo, Cassia aliisque utantur. Nascitur etiam "apud Sabæos Λάριμον, suffimentum odoratissimum." o).

SEXTO denique: Τὴν μὲν οὖν ἀρωματώδηρον διαροῦσαν εἰς τέτταρας μερίδας, ὥσπερ εἰρήκαμεν· τῶν ἀρωμάτων δὲ Λίθα-

o) LL. cc. p. 1124. Inter novem illa, quæ hoc loco memorantur, aromata atque odoramenta, sunt tria: Πόα εὐώδες, Φόλινες εὐώδεις et Λάριμον, de quibus, præter sola nomina, nihil omnino ad præsens cognitum habemus. — De tribus: Myrrha, Olibano et Cinnamomo, supra in hocce opusculo sæpe locuti sumus. — Restant igitur tria, de quibus nunc aliquid dicamus. — Βάλαμον scilicet est proprie ipsa arbor, vid. SCAPULA l. c. p. 253. et SORANUS l. c. p. 290. sq., quæ optimum veteribus notum producebat Balsamum, Syriacum nempe et Ægyptiacum, quæque est Amyris Gileadensis vel Opobalsamum, LINN., vel potius utraque, quum hæc ejus species vix nisi varietates considerari possint, et ab illo genere dimovendæ, cum aliis similibus novum constituere debent, quod a Domino STACKHOUSE vocatur Balsamus, et cujus prima species est Balsamus Theophrasti, cui vera debetur origo Balsami Antiquorum præstantissimi, vid. STACKH. Opusc. supra citata, Spec. 2. p. 11. sq. not. y) et Spec. 3. p. 21. not. x), atque eis adnexa Tab. III. a. b. c. d., et præterea WOODW. Med. Bot. Vol. III. Lond. 1793. 4to. Tab. 192. — Κάλαμος sine epitheto: εὐώδης probaliter erit totus adhuc crescens Acorus Calamus β. verus sive asiaticus, LINN. Spec. Plant. vid. Edit. WILLD., CELLARIUS l. c. p. 727, SORANUS l. c. p. 368. et hæc p. 33. not. h) — Κάσσια tandem notetur solum, utpote sine dubio idem significans ac supra allatæ Κάσσι, p. 8. bis, atque Κάσσι, p. 11. bis. cfr SCAPULA l. c. p. 754. et SORANUS l. c. p. 440. — Videtur etiam, quoquo modo scribatur, esse Laurus Cassia, LINN., et pro re nata tum ipsa arbor tum ejus cortex, qui tamen fortassis rectius Kassia appelletur.

von μὲν καὶ Σμύρναν ἐκ δένδρων γίνεσθαι φασί. Κασσίαν δὲ καὶ ἐκ λυμῶν. *Aromatiferam vero regionem in partes quatuor, ut diximus, dividunt. De aromatibus Olibanum quidem et Myrrham ex arboribus provenire dicunt sed Cassiam quoque ex æstuariis.* "Quidam vero majorem ejus partem ex Indiis adferri (narrant) et Olibanum optimum esse illud prope Persiam. Alii totam Arabiam Felicem in quinque partiuntur regna, quorum — — — aliud Myrrham producit et aliud Olibanum. Hæcce præterea et Cassiam et Cinnamomum et Nardum ferunt," p).

Ad loca hæc supra nominata, in quibus *Myrrha*, *Olibanum*, *Cinnamomum* et cetera *Aromata* provenire dicuntur, rite determinanda magnopere conferunt ea, quæ in antecedentibus adfert ipse STRABO, *Geographiam Veterum* illustrantia, quæque sunt: "Ultimam quidem regionem (Arabiam), de qua ante diximus, quatuor maximæ nationes inhabitant; nempe Meisæi in parte ad Rubrum Mare sita, et quorum civitas maxima est Carna (sive Carana). Hos sequuntur Sabæi, quorum metropolis est Mariaba. Tertii sunt Catabanes, qui ad angustias et Arabici sinus transitum pertinent, et quorum regia dicitur Tamna. Maxime ad orientem sunt Chathamotitæ, urbem Cabatanum possidentes," q). — — — Infra: "Elana urbs est in altero recessu Arabici sinus, qui apud Gazam Elanites vocatur, quemadmodum jam diximus, r). — — — Et tandem: "Æthiopiam versus angustias facit promontorium, Dira vocatum, et ejusdem nominis (habet) oppidum, quod inhabitant Ichthyophagi" s).

INTER quatuor has nationes, quas *Arabiam Felicem* quondam incoluisse dicit STRABO, sunt tres nempe Sa-

p) LL. cc. p. 1129. Non dubitamus, quin *Nárdos*, a Veteribus inter aromata numeratus, sit *Andropogon Nardus*, LINN., gramin perenne et valde odoriferum in India et Ceylona sponte nascens.

q) LL. cc. p. 1112 sq. — r) LL. cc. p. 1113. — s) LL. cc. p. 1113 sq.

bæi, *Catabanes* (vel *Catabanenses* et *Catabani*) et *Chatramotitæ*, (apud alios *Chatramotæ*, *Chatrimmitæ*, cet.) illorumque metropolis *Saba* atque horum regiones *Catabania* (vel *Catābæna*) et *Chatramotitis* (alibi *Chatramitis* et *Chatramotitica*), de quibus omnibus antea locuti sumus, t). Restat igitur, ut nunc de ceteris heic nominatis locis eorumque situ nonnulla etiam addamus. Sed præter ea de illis e STRABONE excerpta, pauca admodum, quæ ad rem ulterius dilucidandam conferant, nobis huc usque innotuerunt.

REGIO videlicet *Meinæa* ejusque incolæ *Meinæi* apud alios Auctores vocantur hi *Minnæi* vel *Minæi* atque illa *Minæa*. — Sic enim scribit DIODORUS SICULUS: "Olibanum aliasque merces odoriferas convehunt, ut fertur, ex Arabia superiori Gerrhæi et *Minnæi*", u); — PLINIUS: "Atramitis in mediterraneo junguntur *Minæi*", v), — "*Minæi* a rege Cretæ Minoë, ut existimant, originem trahentes", x), — "*Minæis* fertiles (esse) agros palmetis arbutisque, in pecore divitias", y), — et tandem: "*Minæi* — primi commercium thuris fecere maximeque exercent, a quibus et *Minæum* dictum est. Nec præterea Arabum alii thuris arborem vident ac ne horum quidem omnes", z); — STEPHANUS, aa) et BRUZEN LA MARTINIÈRE, bb), u-

t) Vid. *Spec.* 2. p. 15. sq. et *Spec.* 3. p. 18. sq.

u) Biblioth. Hist. Libri, cet. (vid. *Spec.* 4. p. 28. not. t), *Lib. III. Cap. 42. p. 209.*

v) Natur. Histor. cet. *Vol. II: dum*, — ex recensione, cet. JOH. GEORG. FRID. FRANZII, *Lips. 1778. 8:o. Lib. VI. p. 725.*

x) *LL. cc. p. 728.* — y) *LL. cc. p. 732.*

z) *L. c. Vol. IV: dum. Lips. 1781. Lib. XII. p. 577.*

aa) Dict. Hist., Geogr., Poët., auctum per NIC. LLOYDIUM, *Oxon. 1671. Fœo. p. 530.* — ed. *Lond. 1686. Fœo. Pars alt. Dict. Geograph.*

bb) *Le Grand Dictionnaire, Geographique et Critique par M. BRU-*

terque: "*Minnei*"; — CLUVERIUS, *cc*) et NITSCH, *dd*), uterque: *Minnei*; — et tandem CELLARIUS: "Regio (eorum) "*Minna* dicta, in meridiem longe recedens", *ee*).

"MAXIMA, inquit CELLARIUS, Minæorum urbs — — "est Carna sive Carana, quæ videtur PLINII Carnus in Sabæis, quod *Minnei* continui Sabæis sunt. Carna autem "PTOLEMÆI in boream recedit ad flumen *Bætium*, quod "HARDUINO videtur alterum oppidum PLINII, Carnon nomine, in *Charmæis*, gente Minæorum vicina", *ff*). — Regia Catabanensium *Tamma* Gebanitis a PLINIO primum adsignari videtur, *gg*); deinde vero *Thomna* hujus gentis caput expresse vocatur, *hh*). — Urbem Chatramotitarum *Cabatanum* in nullo præterea auctore nisi in illis, qui e STRABONE exscripserunt, hactenus invenire potuimus. — Sed de metropoli Sabæorum *Mariaba* meminit PLINIUS ut regia in genere omnium et speciatim Calingiorum aliorumque, unde jure concludi possit, illam communem fuisse plurium civitatum in hac regione appellationem, *ii*). In STRABONE etiam reperitur *Meriaba*, in

---

ZEN LA MARTINIÈRE, &c. &c. *A la Hays, Amsterd. et Rotterd.* Fto. Tom. 5. 1735. Part. 2. p. 432.

cc) Introductionis in universam Geographiam tam Veterem quam Novam Libri VI — Ed. — — recognita et aucta p. AUG. BRUZEN LA MARTINIÈRE, *Amstel.* 1729. 4:o Lib. V. Cap. 24. p. 615. not. *vb*.

dd) Entwurf der alten Geographie, cet. (vid. *Spec.* 4. p. 30 sq. not. *y*) S. 258.

ee) Not. Orb. Ant. (vid. *Spec.* 2. p. 16. not. *t*). Lib. III. Cap. XIV. p. 704. sq.

ff) LL. *cc*. p. 705. — *gg*) LL. *cc*. (vid. supra not. *v. x. y.*) p. 723.

hh) LL. *cc*. (vid. not. *z*) p. 585. — *ii*) L. c. Vol. II. p. 725. 729. not. *f*) et 730 sq. — Cfr BRUZEN LA MARTINIÈRE, *Diction.* II. *cc*. p. 135.

monte sita arboribus pleno, *kk*), inque aliis auctoribus *Mariama* et *Maraba*, cet. *ll*). Supra ostendimus, Sabæorum metropolim fuisse *Sabam*, unde sequitur, huncce populum vel duo habuisse capita vel ejus unicum duo nomina. Quidquid vero sit, mirum sane videtur, STRABONEM, quum heic de Sabæis agit, nullam omnino facere mentionem *Sabæ*, quæ tamen aliis est metropolis et genti dedisse nomen perhibetur, *mm*).

URBS, quæ heic *Elana* dicitur, sed alias ab auctoribus: *Ælana*, *Ailana*, *Aila*, *Eilana*, *Æilana* et quoque *Evila*, scribitur, sita erat in Arabiæ olim Petrææ occidentali parte, et provincia nunc Hegias appellata juxta septemtrionalem sinus Arabici, in Scriptura Sacra maris Rubri, recessum, qui inde *Elanicus*, *Ælaniticus*, *Elaniticus*, *Elanites*, *Alainites* et *Ailanites* vocabatur, sub montis cujusdam radicibus bono portu atque castello prædita. — *Aila* antiquius sine dubio est nomen quam *Elana* seu *Ælana*, sed antiquissimum certe Hebræorum *Elath* sive *Ailath* et *Eloth*, *nn*): — *Gaza*, nunc *Gazera*, juxta mare Mediterraneum urbs Palestinæ quondam Philistæorum insignis, valde dives et munitissima, Scripturæ Sacræ lectoribus ceterum bene cognita, *oo*).

---

kk) LL. cc. p. 1124. — *ll*) Vid. STEPHANUS, l. c. ed. Lond. 1686. vocab. *Mariaba*; — CELLARIUS, ll. cc. p. 704; et CLUYERIUS, ll. cc. p. 615. — *mm*) Vid. CELLARIUS, ll. cc. p. 703.

nn) Vid. STEPHANUS l. c. ed. 1671. p. 360. et ed. 1686; — CELLARIUS ll. cc. p. 686 sq. et Tab. Geograph. ad p. 670. atque Lib. IV. ad p. 3. et ad p. 18; — BRUZÈN LA MARTINIÈRE, l. c. Tom. I. 1726. p. 163 sq. et Tom. III. 1726. p. 234; — atque NITSCH l. c. S. 255 et 257.

oo) Vid. STEPHANUS l. c. ed. 1686; — CELLARIUS ll. cc. Lib. III. Cap. XIII. p. 596 et 602 sq.; — ISELIN l. c. (cfr Spec. 4. p. 30 sq. not. y) S. 456; — et NITSCH l. c. S. 251.

